TÜRK MİLLİ BİRLİĞİ

VE

T K P

(Genişletilmiş İkinci Baskı)

Zeynep TÜRKMEN

TÜSTAV

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

DOĞRU - YANLIŞ CETVELİ

YANLIŞ :	DOĞRU :	SAYFA NO. :
Subrersif	Subversif	3
Araçtırmalar	Araştırmalar	27
Ukvvetlerine	Kuvvetlerine	30
Proletaryo	Proletarya	63
Bizmi Radyo	Bizim Radyo	67
Girişken	Görgünay	72
Terennüm	Teavün	Arka kapak

TÜSTAV

"Türk Millî Birliği ve TKP"

(Genişletilmiş İkinci Baskı)

adlı kitap Enstitümüzün kitaplığınıza armağanıdır.

Alındığının bildirilmesi ricası ile başarılar dileriz.

TKAE

Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

17. Sokak No. : 38 Bahçelievler - ANKARA

Tel. : 13 41 35

TÜSTAV

Türk Milli Birliği
ve
TKP

Genişletilmiş İkinci Baskı

Zeynep TÜRKMEN

TÜSTAV

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

Yayınlayan : Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü
17. Sok. No. 38 Bahçelievler - ANKARA, Tel. : 13 41 35 - 13 31 00

Dizilip Basıldığı Yer : Ayyıldız Matbaası A.Ş., Tandoğan - ANKARA, 1985

İÇİNDEKİLER

KONU	Sayfa No.
ESERE DAİR	V
METİN	1
A. GİRİŞ	1
B. KİTAPLAR	3
C. KÜRTÇÜLÜĞÜN TAHRİK KAYNAKLARI	4
D. YAKIN TARİHTE EMPERYALİST TAHRİKLER	7
a. 1919 - 1921 Koçgiri İsyanı	8
b. Koçgiri İsyanı ile İlgili İki Belge	12
c. 1925 Şeyh Sait İsyanı	15
d. 1927 - 1930 Ağrı İsyanı	20
E. FRANSA'NIN KIŞKIRTMALARI	22
a. Tunceli/Dersim İsyanı	22
F. KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ İÇİNDE RUSLAR	28
a. Çarlık Döneminde	28
b. Sovyet Döneminde	28

TÜSTAV

K O N U	Sayfa No.
c. 1950 Yılından Sonraları	29
d. 1959'da Başlayan Tevkifler	30
e. İlk Kürtçü Öğrenci Dernekleri	32
f. Günümüz Kürtçülük Hareketlerinde Sovyetler Birliği	33
(1) İlk Sovyet Yanlısı Kürt Örgütleri ve Sonrası	38
(2) TKP Beşinci Kongre Kararlarından Parçalar	42
(3) Türkiye'deki Kürtçü Komünistlerin Görüşleri	43
(4) Rusya'da Yaşayan Halkların Haklarına Dair Beyanname	45
G. DOĞU VE GÜNEYDOĞU'DAKİ OLAYLAR VE NEDENLERİ	49
H. İTİRAFLAR	54
I. SONUÇ	62
İNDEKS	67
KAYNAKLAR	71
Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları	75

TÜSTAV

ESERE DAİR

Türk Millî Birliği ve TKP adlı yayın umulanın üstünde bir ilgi görmüştür. Türk okuyucusunun Millî Meselelerimize karşı gösterdiği bu ilgi geleceğimiz açısından şüphesiz bir güvence sayılmalıdır.

Millî varlığımıza yönelik tehdit unsurları stratejik platformda asırlardır aynı hedefler yönünde olsalar da, değişen şartlara göre süratle yeni durumlar yaratmaktan bir an bile geri kalmamaktadır.

Türk okuyucusunu, gelişen tehditlerin hedef ve metodları hakkında imkânlar ölçüsünde aydınlatmayı görev sayan TKAE, adı geçen kitabın genişletilmiş ikinci baskısını sunar.

TÜSTAV

A. GİRİŞ :

Bir Türk Oğuz boyu olan Kürtler'den zorlamalarla ayrı bir ulus yaratmak çabaları Avrupa emperyalizmi ile Çarlık ve daha sonra Sovyet emperyalizminin ortak uğraşıları olmuştur. Türkiye'de bir Kürtçülük sorunu yaratmak, gerek Avrupa'nın ve gerekse Rusya'nın, tarih zamanları içindeki dünya politikalarının hedeflerine uymaktadır. Kendi içinde çelişen Avrupa ve Rus emperyalizmi aslında aynı hedefleri gütmekte, aynı özde birleştirmektedirler. Her iki emperyalizmin de hedefi Ortadoğu'dur. Dünya maden zenginliklerinin çoğunun bir araya geldiği Basra Körfezi ve Güney Afrika kaynaklarını ele geçirmek, gerek Batı emperyalizminin gerekse Rus emperyalizminin değişmez amaçlarıdır. Bu nedenle biribirleri ile, soğuk ve sıcak savaşlar içine girmekte, arada bulunan ülkeleri içinden parçalayarak, bu ülkeleri birbirine düşürmekte, yaptıkları gizli açık silah yardımları ile, aynı bölgenin çocuklarını birbirine kırdırmaktadırlar. Sovyetler'in Gorskov doktrinleri, Okyanusları ve Üçüncü Dünya'nın maden zenginliklerini Moskova'nın kontrolü altında bulundurmayı öngörmektedir. Sovyetler, izledikleri bugünkü politikaları gereği bir nükleer savaşla amaçlarına ulaşacaklarına inanmaktadır. Batı'nın aydın kesimleri ise, bir nükleer savaşın insanlığın sonu olacağını bilmekte, ama, süper güçlerin askeri ve politik kadroları ise dünya hakimiyetlerine nükleer bir savaşla ulaşacaklarına inanmaktadırlar. Amerika Birleşik Devletleri İran'da Şah'ın devrilişinden sonra İsrail'e arka çıkarak nasıl sadece Süveyş'i değil aynı zamanda Ortadoğu'nun petrol bölgelerini kontrolü altına almak istiyorsa, Sovyetler Birliği de Arap milliyetçiliğine oynayarak ve Suriye'nin arkasına saklanarak aynı şekilde Ortadoğu'nun zengin maden kaynaklarını ve petrollerini kontrolleri altına almak istemektedir. Rusya'nın Amerika'ya oranla bir dezavantajı Türkiye'dir. Türkiye bir sınır ve engeldir. Sov-

yet emperyalizmi için. Bu nedenle Kremlin üç hedefli bir strateji hazırlamıştır. Birincisi Afganistan, ikincisi İran, üçüncüsü Türkiye. Afganistan sorununu kaba güçle, yani Kızılordu"nun işgali ile şimdilik halletmiştir. Batı yanlısı İran Şahı'nı, Şii din adamlarının, yoğun muhalefetleri ile bertaraf etmiştir. Ama ne var ki, Şah'ın yıkılması, Ayetullarlar'ın iktidara gelmesi, Sovyetler'e tam istedikleri fırsatı vermemiştir. İran'ı Moskova, Irak'ı da Batı kışkırtıp birbirlerine düşürerek, her iki Müslüman ülkeyi sonu gelmez bir savaşın içine sürüklemişlerdir.

Türkiye'ye gelince.. Özellikle 1960'lı yıllarda başlayan Sovyet subversif faaliyetlerinin Türk topraklarında oynattığı kanlı oyunlar, 12 Eylül 1980'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin müdahalesi ile bozulunca, Moskova geleceğe yönelik planlarının yeni veçhesini, Türkiye Komünist Partisine hazırlatmak için hemen faaliyete geçmiştir. Türkiye'nin iç bünyesinde Sovyet Rusya'nın tahrik kaynaklarından biri, Batı ve Çarlık emperyalizmi tarafından Osmanlı Devleti'nin yıkılmaya yüz tuttuğu günden beri durmadan tezgâhlanan Kürtçülük sorunu; dışarda da Ermeni gailesidir. Konumuz, Kürt sorununun tahriki olduğuna göre, Ermeni sorununu şimdilik bir tarafa bırakıyoruz. Bu nedenle, gerek Batı emperyalizmi, gerekse Çarlık ve Sovyet emperyalizmi yüzyılı aşkın bir zamandan beri Kürtçülüğe mitolojik efsaneler hazırlamağa başladılar. Mitolojilere bağlanan bir halkın kışkırtılmasının sonucu; kandır, ölümdür, felakettir. Emperyalizm bunu çok iyi bilir ve bu konuda ustalaşmıştır. Batı emperyalizmi nasıl dünyaya medeniyet götüren misyonerler, öncüler efsanesine bağlanmışsa -Çarlık Rusyası/Pan Slavizm aracılığı ile aynı efsaneye bağlı idi- Sovyetler de şimdi komünizm yoluyla ve Lenin'in "milletlerin kaderlerini tayin hakkı" gibi cazip bir ilkeyi tahrif ederek, üzerinde spekülasyonlar yaparak ülkeleri içinden yıkmak için vargüçleri ile didinip durmaktadırlar. Ama tabii Sovyet ülkelerinde milletlerin kaderlerini tayin hakkı geçerli olmamış, Kızılordu bu vaadleri silindir gibi çiğneyip ezerek Orta Asya Türklüğünü, Baltık ülkelerini, yutup geçmiştir.

Mitolojiler, kitaplarla hazırlanır. İsterseniz Kürtler'i ayrı bir millet gibi göstermek isteyen, Batı, Çarlık, ve Sovyet emperyalistlerinin, tenevvür-aydınlanma-devri dedikleri bu hazırlık safhasında ve sonraki günlerdeki basılı yayımlarının bir dokümünü yapalım.

B. KİTAPLAR :

1903 yılında Moskova'da İ. S. Musaelyan adlı Ermeni asıllı bir Sovyet vatandaşı, Kürtlerle ilgili bibliyografik bir kitap yayımlamıştır. Bu kitapta makale ve kitap olarak, yayımların toplamı 2663'dür. Kitapların 1497'si, SSCB'de yayımlanmıştır. 1771'i ise Avrupa'da yazılmış ve basılmıştır. Avrupa'da basılanlar İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerindedir. Batı'da çıkan bu 1771 kitabın, yüzde sekseni gene Sovyet kaynaklıdır. Türkiye ve Arap dünyasına yönelik subrersif faaliyetlerin bir devamıdır. Çarlık Rusyası'nda ve Sovyetler'de basılan kitapların 87'si çoğrafya; 130'u ekonomi; 300'ü etnografya ve Kürt tarihi; 404'ü XIX. yy. Kürtleri; 242'si Kürtler'in siyasi konumu; 110'u Gramer-Sözlük ve Kürt yazarları; 60'ı Kürt Edebiyat ve folklorü; 35'i Kürtler'in din ve mezhepleri ile ilgili kitaplardır.

Avrupa dillerinde ve Avrupa'da yazılmış olanlar ise :

240 Coğrafya,
18 Ekonomi,
320 Etnografya ve Kürt Tarihi,
49 Kürtler'in siyasi konumu,
49 XIX. yy. Kürtleri,
9 Sovyet Kürtleri,
69 Gramer-Sözlük Kürt Yazarları,
55 Kürt Edebiyatı-Folklorü,
115 Kürtler'in din ve mezhepleri ile ilgilidir.
38 Kürtçe eser Rusçaya çevrilmiştir.

Rusya'da yayımlanan Kürtçülükle ilgili eserlerin :

562'si Çarlık Rusyası döneminde;

962'si ise SSCB döneminde yayımlanmıştır.

Avrupa'da yayımlanan Kürtçülükle ilgili eserlerin :

499'u 1917 yılında,

962'si 1917 yılından günümüze kadar yazılmış ve basılmıştır (1).

C. KÜRTÇÜLÜĞÜN TAHRİK KAYNAKLARI :

Sadece bu kitaplara bakarak karşımıza çıkan şema, dört büyük sömürgeci devleti karşımıza çıkarmaktadır. Birincisi Çarlık Rusyası ve onun devamı olan Sovyetler Birliği'dir. Onu İngiltere takip etmektedir. Fransa'yı ise Almanya izlemektedir. 1950'lerden sonra bir ara Türkiye'deki Kürtçülük ile Amerika da ilgilenmiştir. Fakat Amerika ve İsrail asıl Irak Kürtlerini tahrik ederek kanlı olaylara neden olmuşlardır.

Avrupa emperyalizmi, daha önce de ifade ettiğimiz gibi, Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına yakın günlerde, Kürtler'i öz kardeşleri olan Türkler'e karşı kışkırtmışlardır. İlk kez Osmanlı Devleti'nin merkezinde "Kürt Teali Cemiyeti"ni kurduran İngilizler, bilâhare Anadolu topraklarında eylemlere geçmişlerdir. Az aşağıda bunlara yer verilecek; Fransızlar'ın da başını çektiği Doğu Anadolu'daki isyanlar (2) ve sebeplerine de değinilecektir.

Çarlık Rusyası emperyalizmi, Kürtçülük tahriklerine XIX. yy'ın başlarında geçmiş, bunun için de, dindaşları olan Ermeniler'i kullanmış, Kürtlerle Ermeniler arasında karşılıklı kıyımlara neden olmuşlardır. Sovyetler Birliği'nin kuruluş tarihi 1917'den sonra Bolşevik

(1) Kürtler'in Kökeni, İhsan Nuri, İstanbul, 1977, Sf. : 7-8.

(2) Milli Bütünlüğümüzü Parçalama Gayretleri II., Ş. K. Seferoğlu, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 231, Ankara, 1982. Bibliyografya (Deneme) - 1 - Ş. K. Seferoğlu, Ankara, 1984.

idare, özellikle Lenin'in ölümünden sonra Stalinle birlikte Çarlık emperyalizminin bütün programını olduğu gibi benimsemiştir. Şu farkla ki, Çarlık emperyalizminin elinde iki silah vardı : Biri, Slavlık, diğeri : Hıristiyanlık. Slavlık, boyutları dar bir ideoloji idi. Osmanlı Devletine yaptığı kötülük; Bulgar Türkleri'ni Ortodoksluk yoluyla slavize etmesi, Bulgaristan'ı Osmanlı topraklarından koparması, Sırplar'ı da Osmanlı Devleti'nden ayırması ve Etniki Eterya'ya Slavlık bulaştırarak Ortodoksluk yoluyla, Akdeniz'e bir kanser bulaştırmasıdır : Yani, Yunanistan'a hak etmediği bir krallık hediye etmesidir. Tabii 1821'de kurulan Yunan Krallığı yalnız Çarlar'ın eseri değil, İngiliz ve Almanlar'ın da ortak çabaları sonunda başarılmıştı.

1917'den sonra, Sovyet emperyalizminin avı, ne Slavlık gibi dar bir kalıp, ne de Hıristiyanlık gibi karmaşık bir ağdı. Slavlık, boyutları Avrupa'da Polonya'yı, Çekoslovakya'nın bir kısmını, Sırbistan'ı ve Sun'î "Slav" Bulgaristan'ı kaplıyordu. Ortodoksluk ise Vatikan'dan ve Protestanlıktan ayrı bir olgu idi, bu nedenle etki alanları dar ve karmaşıktı. Oysa, Komünizm, özellikle 1919-1943 arasında Ruslaştırılan Komünizm, proleter enternasyonalizmi kavramı ile evrensel boyutlardaydı. Afrika'dan Amerika'ya dünyanın her yöresine kolaylıkla girebilirdi. Bolşevikler, geleneksel emperyalizmine komünizmi katarak, yeryüzünün en gaddar ve kandırıcı zehirini ektiler ve yayılma politikalarını, dünyanın her yerinde uygulamaya başladılar. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Avrupa ülkeleri yutulmuş, Afganistan işgal edilmiş, Ruslar Uzak Asya'da sınırlarını genişletmişler, Baltık devletlerini yutmuşlar, Kore'yi ikiye bölmüşler, Vietnam'da milyonların ölümüne sebep olmuşlardır. Türkiye'de de 1960 yıllarından sonra Kürt boyu gençlerinin, Türk soydaşlarının üzerine anarşik eylemler şeklinde saldırmalarını sağlamışlar, kökeni ister Maocu, ister Moskovacı olsun, hepsi de Sovyet emperyalizminin eseri olan komünist fraksiyonlarla ülkeyi kan deryasına çevirmişler, beşbini aşkın kurban verdirmişlerdir. İnsanların beyinlerine soktukları nifak, insanlığa karşı işledikleri en büyük suç olmuştur. Türkiye'de yaratılan ve 1980, 12 Eylül'ünde durdurulan anarşik ortamın ağababalığını, teorisyenliğini ve bütün entri-

kalarını da Moskova'nın güdümünde olan Türkiye Komünist Partisi'nin Dış Bürosu hazırlamış ve dahilindeki hainler bu hazırlanan planı uyguladıktan sonra; sözde, anarşik olaylara TKP dahil değilmiş havasına girerek, tereyağından kıl çeker gibi işin içinden sıyrılmış, TCK'nun 141. maddesine uyularak üç beş yıllık hapis cezaları ile cinayetlerinin kefaretini (!) ödemişlerdir. Ateşe sürdükleri, kandırdıkları Türkmen ve Kürt Türkü (3) gençler de cinayetlerinin cezalarını uzun hapis cezaları giyerek çekmişler, kimileri de suçlarının vehameti nedeniyle darağacını boylamıştır. Oysa birinci suçlu Sovyet Rusya, ikinci suçlu onun maşası ve programını uygulayan Türkiye Komünist Partisi denen, Rus örgütüdür. Bu örgütün adında, ülkemizle ilgili sadece "Türkiye" kelimesi bulunmaktadır.

Kürt Türkleri tabirine gelince, bu konuda sahanın yetkili araştırıcılarından Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU; "Kürt Türkleri" deyiminin kullanılması gerçeğe ve ilme uygundur. Tıpkı "Hun Türkleri, Hazar Türkleri, Uygur Türkleri, Karapapak Türkleri, Başkurt Türkleri denilmesinin yerinde oluşu gibi" demiştir. (4)

Atatürk, bilindiği gibi "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk Milleti denir" demişlerdi. Bu açıklamalar ışığında milletimizin kader birliği yapmış her ferdi aynı derecede Türktür. Nitekim, Atatürk bu konuda ölçüyü "Ne Mutlu Türküm Diyene" şeklinde koyarlarken; milleti : Siyasî varlıkta, dilde, yurtta, ırk ve menşeide, tarihî karakterde, ahlâkî karabette birlik olarak tanımlamışlardır. Bu izah ışığında Kürt Türkleri milletimizin diğer Türk unsurları gibi, siyasî, dil,

---

(3) Kürt Türkleri Ortadoğu'ya muhtelif tarihlerde gelerek çeşitli adlar altında devletler kuran, Türk kavimlerinin kalıntılarına verilen genel ad. Daha geniş bilgi için bkz. Milli Bütünlüğümüzü Parçalama Gayretleri, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 223-224 ve TKAE yayınlarının 20. yılını kutlarken "Kürt Türkleri" ni "Afrasyab soylu" ve "Oğuz" kolundan gösteren milli gelenekleri, Prof. Dr. M. F. Kırzıoğlu, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 240, Ankara, 1983.

(4) Prof. Dr. M. F. Kırzıoğlu, Dağıstan - Aras - Dicle - Altay ve Türkistan Türk boylarından Kürtler Sh. 1 Ankara, 1984.

yurt, menşe, tarih ve ahlâk bakımlarından aynı derecede Türktürler. Doğu Anadolu'da kullanılan lehçe farklılığı, komşu devletlerin dil kültüründen etkilenmiştir (5).

Anadolu Türklüğünün 1071'lerden çok eski tarihlere uzandığını anlatırken, Porf. Dr. Afet İNAN; "Her şeyden evvel şunu kaydetmek isterim ki, Anadolu birçoklarının zannettiği gibi, XI. asırdan itibaren Türkleşmeye başlamış değildir. Anadolu, aynı etnik mevcudiyetine yeni elemanlarını, aynı kökten kopan dalgalarla XI. asırda tazelemiştir. 1071 tarihi, İslâm olan Türkler'in Anadolu kardeşlerine kavuşmalarını gösterir (6).

D. YAKIN TARİHTE EMPERYALİST TAHRİKLER :

20 nci yüzyılın başlarında Doğu Anadolu'da meydana gelen olayların benzerleri, Türkiye'nin diğer bölgelerinde de görülmüştü. Bunlar özellikle, Doğu Bölgesinde meydana gelmiş olaylar değillerdi. Osmanlı İmparatorluk Devlet yönetiminden Millî Devlet tipine geçen Türkiye Cumhuriyeti, halktaki birtakım eski alışkanlıkları da kaldırıyordu. Atatürk ilkeleri başta laiklik olmak üzere, bir seri yenilik getiriyordu. Yeni devlet tipi merkezî otoriteye ağırlık vermekle idarî, askerî, adlî ve malî yönetimleri millî iradeden oluşan merkezî otoriteye bağımlı kılıyordu. Bu gelişme birçok tepkiye yol açtı. Bu tepkiler yol vergisi vermeme, tuz kaçakçılığı, asker kaçaklığı, medenî kıyafetlere direnme ve özellikle laikliğe tepki şeklinde sahnelendi. Huzursuz ortamdan Fransız, İngiliz ve Ruslar çeşitli dönemlerde yararlanmayı denediler. Gelişen kargaşada doğulu bazı fanatikler olayları, Türk millî birliğini

(5) Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları, Prof. Dr. A. Afet İnan, Ankara, 1969 ve Millet Anlayışı, Ş. K. Seferoğlu, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 248, Ankara, 1983.

(6) Prof. Dr. Afet İnan, Türk Osmanlı Tarihinin Karekteristik Noktalarına Bir Bakış, 2. Türk Tarih Kongresi, İstanbul, 1943.

parçalamaya yöneltmek istediler. Doğu'daki bu olaylar, Marksistlerin yansıtmak istediği biçimde kesinlikle bir millî ayrıcalık hareketi değildir (7).

a. 1919 - 1921 Koçgiri İsyanı :

Türk milleti, Anadolu'nun bütün vatansever unsurları ile Sevr Muahedesini yırtmak, ülkeyi, İngiliz, Yunan, Fransız, İtalyan işgalinden kurtarmak için ilk harekete başladıkları zaman, İngilizler, bir entelijans subayı ve ekibini Doğu Anadolu'ya göndererek, bölge Türkleri'ni ayaklandırma teşkilâtlarını kurmaya başladılar. Nowell adlı bu İngiliz ajanı marifetiyle 1919 yılında, bazı hainleri satın alarak, Türk millî mücadelesinin, emperyalizme karşı daha yeni yeni başlayan hareketini, Ümraniye, Refahiye, Zara ve Hafik'de arkadan vurucu kargaşalıkları çıkararak başlattılar. İngilizler'in amacı, Sevr Muahedesinin olduğu gibi kalması ve emperyalizmin; klasik oyunu "parçala yönet" ilkesi ile, Anadolu'da ve Ortadoğu'da tam manası ile hakimiyetini kurması idi. İngiliz emperyalizminin, satın aldıkları hainlerin ağzına verdikleri bir parmak bal da, Doğu Anadolu bölgesinde bir Kürdistan devletinin kurulması yalanı idi. Sevr Muahedesinin 62. maddesi Muhtar/Özerk bir Kürt devletinin kurulmasını da zaten öngörmekteydi. Emperyalistlerin dikte ettikleri Sevr Muahedenâmesi'nin mimarları da zaten başta İngiltere, Fransa, İtalya, Amerika idi. Amerika'nın meşhur 14 maddelik ünlü "Wilson Prensipleri" de gene Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulmasını önermekteydi. Bu iki belge, yani Sevr Muahedesi ile Wilson prensipleri Kürt ve Ermeni devletlerinin kuruluşu hayali ile, Ermenilerle Kürtler'in birbirlerini katliama yöneltecek bütün tahrik unsurlarını içinde taşıyordu. Bir taraftan, Koçgiri İsyanı ile millî mücadele arkadan vurulurken, öte yandan Ermenilerle Kürtler birbirlerini imha ediyorlardı.

(7) Milli Bütünlüğümüzü Parçalama Gayretleri, Ş. K. Seferoğlu, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 228, Ankara, 1982.

Sonraki yıllarda, emperyalizm, bu karşılıklı katliamı, Türk Devleti'nin üzerine yıkmakta bir an bile tereddüt etmeyecek; Ermeniler ve Kürtler geçmişteki kinlerini muvakkat bir zaman için rafa kaldırarak Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak ve parçalamak için birlikte hareket edeceklerdi. Kâzım Karabekir'in hatıralarında ifade ettiği gibi, İngiliz Gizli Servislerinin ajanı olan Binbaşı Nowell, Doğu Anadolu'ya gelerek Cemil Paşa Ailesi ve diğer bazı ailelerle, altın para vererek, anlaşmalar yapmış ve Koçgiri isyanını başlatmıştı. (8) Ne var ki, Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bütün üyeleri, aralarında Doğu'nun Kürt denilen milletvekilleri de olduğu halde, bu arkadan vurucu ihanet hareketlerinin tenkili konusunda, Türk Ordusu'na yetki vermişler, Merkez Ordusu Kumandanı Nurettin Paşa da bu emre uyarak 1921 yılında Koçgiri İsyanını bastırmıştır.

İngiltere'nin, Türkiye üzerindeki oyunları üzerinde dururken, Kürt konusundaki hareketlerin içindeki rolü üzerinde durmakta yarar vardır. Kürt hareketleri içinde İngiltere, daima Rusya ile birlikte görülür. Ortaya çıkan her Kürtçülük olayında, her iki ülkenin az veya daha çok katkıları daima olmuştur. Yalnız bu konuda değil, Ermeni konusunda da, İngiltere ve Rusya, bütün menfaat çelişkilerine rağmen birlikte olmuşlar, 1914 yılında da ikisi birlikte hareket ederek Kürtlerle Ermeniler'i birbirlerine kıydırmışlardır.

Kürt Türkleri'nin içine sızmak için, İngilizler bütün şeytanî yollara başvurmuşlardır. Özel olarak ajanlar yetiştirmiş, bazen diplomat, bazen arkeolog, bazen de tarih uzmanı olarak Doğu Anadolu insanlarına sokulmasını bilmişlerdir. Bu ajanlar, bir subay, ya da bir şirket müdürü olarak Ortadoğu'daki bir şirketin müdürü ya da temsilcisi olarak vazifelerinin başındadır. Bilhassa bu faaliyetlerde "Doğu Hindistan Şirketi"nin faaliyetleri çok büyük olmuştur. Şirket Bağdat'ta bir şube kurmuş, başına da özel olarak yetiştirilmiş bir ajan olan Ric ve Hayn,

(8) Kürdistan Tarihinde Dersimî, Nuri Dersimî.

adlı kişileri yerleştirmiştir (9). Ric ve Hayn, bölge halkı ile temasa memurdurlar. Ric'le birlikte Hiyd ve Brotr adlı iki ajan daha elele vererek 1815 yılında Van ve Beyazıt tarafındaki Kürt aşiretlerini İran' daki Ermenilerle birlikte Osmanlı Devleti'ne karşı isyana sevketmişlerdir. Bir başka gizli servis ajanı Mc. Doland ise, özellikle Türkiye Ermeniler'i arasında dolaşarak onları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmaktaydı. Daha pek çok İngiliz ajanının adları yanında Bill isimli bir gizli servis memurundan da bahsetmek yerinde olacaktır. 1887 yılında Van'a gelen Bill, çevredeki Kürt Türkleri'nden aşiret reisleri ile konuşmalar yaparak, onlara altın para vererek, Osmanlı Devleti'ne karşı isyana kalkışmalarını teşvik ediyor, Ortadoğu'da yeni bölgeler arama yolunda olan Amerika da çoğu zaman İngiltere ile birlikte çalışıyordu.

Resmen bir Kürt devletinin kurulması ilk kez Paris Konferansı'nda Batılı emperyalistler tarafından ele alınmış ve 30 Ocak 1919 tarihinde varılan konsey kararına şu paragraf eklenmiştir : "Ermenistan, Suriye, Mezopotamya ve Kürdistan, Filistin ve Arabistan, Osmanlı Devleti' nden tamamen ayrılmalıdır".

Halbuki böyle bir karardan ne Doğu Anadolu'daki aşiretlerin haberi vardı ne de bunların reyi alınmıştı. Söz konusu karar Türkiye'de ve özellikle Doğu Anadolu'da halk arasında büyük tepkilere yol açtı. Oynanan bu oyunlara karşı gösterilen tepkiler 1920 Şubat ayından itibaren İstanbul'da da duyulmaya başladı. Bunun üzerine İstanbul Meclis-i Mebusanı'nın 26 Şubat 1920 tarihli toplantısında bu konu ele alındı. Özellikle Anadolu'nun çeşitli illerinden gelen telgraflar üzerinde duruldu. Bir örnek olarak Erzincan'dan gelen ve Erzincan halkının sesini duyuran şu telgraf okundu :

Erzincan Halkı Diyor ki : "Kürtler ve Türkler kardeştir. Ayrılmak istemediğimizi dünyaya ilân ediyoruz".

(9) Kürtçülük Gerçeği, Dr. İbrahim Etem Gürsel.

"Vatan haini ve din düşmanı Şerif adındaki kişinin BOGOS NUBAR ile işbirliği yaparak Kürtler'in geleceği hakkında açıklamalarda bulunduğunu duyduk. Oysa ki; Kürtlük ve Türklük bir bütündür. Birbirlerinin öz kardeşi ve din kardeşidir. Her iki toplum için vatan birdir. Tarihi tanık tutarak sayın Milletvekillerimize şunu açıklıyoruz ki, Kürtler vatandaşlarının kurtuluşu uğrunda şimdiye kadar Türkler'le birlikte savaş safında kanlarını akıtmışlardır. Bundan böyle de Hükümetimizin devamı ve mutluluğu için aynı şekilde davranacaklardır. Osmanlı ve İslâm topluluğundan ayrılmak, hiç bir zaman düşünce ve hayallerinden geçmez. Dünyanın sonuna kadar bu topluluk içinde yaşamak kararındadırlar. Bundan ötürü, gerek adı geçen "Şerif" ve gerekse onun isteklerine hizmet edecek herhangi bir "Herif"in, açıkladığımız kararın dışındaki çabalarını tam bir nefretle red ve kaderimizi hükümetimize bağlılığımızı bütün insanlık dünyasına ilân ederiz. Gereken yerlere de duyurulmuştur."

(İmzalar: Erzincan Müftüsü Osman Fevzi, Belediye Başkanı Ali Rıza, Ulemadan Şeyh Saffet, Şeyh Hacı Fevzi, Müftüzade Hakkı, Eşraftan Çepikzade Münir, Hacı Mehmet Beyzâde Sami, Ahmet Paşazâde Şemsi, Tüccardan Tavşanzâde Recep Hacıeşbezâde Şükrü, Arapzâde Ahmet, Ruhzâde Halis, ahaliden Hacızâde Veli Keçeli Aşireti Reisi Yusuf, Aşuran Aşireti Reisi Seyid Ali, Beratlı Aşireti Reisi Çiçek, Kelani Aşireti Reisi Hüseyin, Balabanlı Aşireti Reisi Paşa Beg)

Siverek, Adıyaman, Van, Hakkâri'den yollanan telgraflarla da aynı yollu tepkiler dile getirildi (10).

İngiliz tarihçisi ve tarih felsefecisi Arnold Toynbee, İngilizler'in Kürt konusuyla ilgilendiklerini şu satırlarla tescil etmektedir: "İngilizler, Musul'u işgal ettikleri andan itibaren Kürt milliyetçiliğini (!) teşvike başlamışlardır".

(10) Kürt Türkleri ve Fanatik Ermeni Faaliyetleri, Hayri Başbuğ, TKAE, Ankara, 1984.

b. Koçgiri İsyanı ile İlgili Belge :

Atatürk'ün Büyük Nutku'ndan :

Belge : 65

"Kemahta Meb'usu Sabık Sağırzâdelerden Halet Beyefendiye

İngiliz himayesinde müstakil bir Kürdistan teşkili maksadıyla propaganda yapmakta olan İngiliz Binbaşılarından Mister Nowell'in din ve milletlerini satmış Kürt beylerinden Ekrem, Kâmran Ali, Celâdet'le Malatya'ya geldiği ve hükûmet-i merkeziyenin mürevvici efkârı yani millet ve vatan haini olan Harput Valisi'nin de bunlara iltihak eylediği ve Bedirhanilerden Malatya Mutassarrıfı Halil Beyle beraber gûya postayı vuran hırsızları taakip bahanesiyle Ekrat celbine tevessül eyledikleri haber alındı. Bittabi men'i mazaratları için tedabiri askeriye ve milliyeye tevessül edildi. Şu kadar ki, Kürtler'in makamı mukaddesi hilafete ve vatana olan sadakat ve merbutiyetlerini göstermek üzere bazı ağavatın bir miktar Kürt kuvvetiyle birlikte Malatya istikâmetine hareket ve padişah ve millet aleyhinde İngilizlerle teşrik-i mesaiye cür'et eden ve o civarın saf ekradını posta hırsızlarını takip yalanı ile toplayarak beyhude yere asker tarafından itlâf edilmelerine ve padişaha, millete karşı isyan etmiş bir şekle sokulmalarına sebebiyet verecek olan bu vatan hainlerinin alçaklıklarını marûlarz Ekrada vesaiti seria ile iblâğ ederek davete ademi icabetlerinin teminine hasrı himmet eylemeleri son derece şayanı arzudur. Mümkün ise hemen tevessül ile neticenin iş'arını rica ederiz.

Eylül 1919
Mustafa Kemal"

Ekrat kelimesi, Kürt kelimesinin çoğulu olup, Osmanlı arşiv kayıtlarında Türkmenle eş anlamda kullanılmaktadır. Bu konuda geniş bilgi veren Cevdet TÜRKAY "Bazı belgelerde ve defterlerde, Türkmân ekradı deyimi geçiyor. Bunun bugünkü konuşma dilimizdeki anlamı, Türkmen Kürtleridir. 124 numaralı Mühimme Defteri'nin 51 nci sahifesinde, Payas Kadısı'na ve Haleb Mütesellimi"ne yazılan bir hükümde de, "Payas'ta, sakin, ekrâd Türkmanından..." denilmektedir. Yani bazen Türkmân Ekrâdı, bazen de Ekrâd Türkmânı deyimleri geçiyor.

Sonuç olarak, bütün bu toplulukların Türk asıllı olduklarını kabul etmek doğru olur. Öte yandan; Kürd, Kürdî, Kürdânlı, Kûrt Mehmedli, Kürt Mihmatlı, Kürdçü, Karacakürd, Karacakürdlü, Karakürdlü, Küçük Kürd Mihmatlı gibi çeşitli adlar altında, belge ve defterlerde oymak, aşiret ve cemâatların bağlı olduğu topluluklar için, Türkmân Ekrâdı, Konar-Göçer Türkmânı taifesi denilmektedir" demektedir (11). Prof. Dr. Hikmet TANYU'nun şu çok anlamlı ve Türk milli kültürünün terminoloji sorununa çözüm getiren tesbiti Ata'nın tercihini ortaya koymaktadır :

Bir Güreş ve Atatürk :

"Muhafız Alayı erlerinden ikisi Çankaya Köşkünün bahçesinde güreşe tutuşmuş, diğer erler de onları seyrediyordu. Otomobillerin sesi, erlerin hemen kaçışmasına sebep olmuştu. Atatürk Köşke geliyordu.

Büyük Ata otomobilini durdurdu ve bir el işaretiyle kaçışan erleri yanına çağırdı. Bilhassa gömleğini, fanilâsını giymeğe vakit bulamayan pehlivan erlerden biri fazla heyecanlıydı. Ata'nın yanına korka korka yanaştı.

(11) Başbakanlık Arşiv Belgelerine göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar, Cevdet Türkay, İstanbul, 1979.

— Ne yapıyorsunuz burada?

Ata'nın sualine bir onbaşı cevap vermişti :

— Güreşiyorduk Paşam...

Ata memnun olmuştu, çünkü güreşi pek severdi.

— Peki, dedi, devam edin öyleyse!..

Erler çekingenlik gösterince, Atatürk ısrar ettti :

— Güreşin güreşin, dedi, ben de seyredeceğim. Yalnız önce kimin başpehlivan olduğunu öğreneyim.

Ata'nın yanına gelenlerden yarı soyunuk, çok heyecanlı olanı bir adım öne çıktı :

— Benim Efendim...

— Adın ne senin?

— Kürt Memet...

"Kürt" sözünü duyan Atatürk kaşlarını çatmıştı, fakat bir an sonra tekrar mütebessim bir çehre ile pehlivana mukabelede bulunmuşlardı :

Kurt gibi kuvvetli olduğunu için mi sana Kurt Memet diyorlar?

"Kürt Memet" köylüydü, okumamıştı ama Ata'nın kasdetmek istediğini hemen kavradı :

— Evet Paşam, dedi, benim adım Kurt Memettir. Yanlış söyledim demin..." (12)

Belge : 70

"Erzurum'da On Beşinci Kolordu Kumandanlığına : Sivas, 10.9.1919

Harput Valisi Ali Galip Beyle Malatya Mutasarrıfı ve İngiliz Binbaşısı Mister Nowell ve hempaları askerin Harput'tan Malatya'ya hareketini duyunca bu sabah Kâhta

(12) Atatürk ve Türk Milliyetçiliği, Prof. Dr. Hikmet Tanyu, Ankara, 1981.

istikâmetine firar etmişlerdir. Bunların o civarda Bedir Ağa nezdine giderek Ekrat cem ile muhabil harekâta kıyam eyleyecekleri ve ihtimalki Maraş'ta İngiliz kuvvetlerinden de istiane edecekleri tahakkuk eylemiştir. On Üçüncü Kolordu taakiplerine emir vermiş ve Üçüncü Kolordu da mümkün olduğu kadar kuvvetlerini cenuba indirmiştir. Vaziyetin tamamen millet leyhine olarak temini ve bu hainlere kıpırdanacak bir fırsat verilmemesi için azami tesirin gösterilmesi lüzumu tabii bulunduğundan Mamahatundaki süvari alayının Harput istikâmetine tahriki tarafımızdan tensip edilmekte olduğunu arzederiz.

Mustafa Kemal"

c. 1925 Şeyh Sait İsyanı :

Şeyh Sait isyanının sebeplerinden biri; jandarma baskısını bahane, diğeri İngilizler'in oyunu olmuş, ilk bahanenin amacı bir Kürt devleti kurulmasına yöneltilmiş; İngiliz oyunu da amacına ulaşmak için, Kürt isyanını Mustafa Kemal Paşa'nın kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devleti üzerinde bir baskı gibi kullanmıştır. İngilizler'i, Şeyh Sait İsyanı'nda da faal rol oynarken görüyoruz. Çünkü, İngilizler o zaman, Lozan Konferansı'nda askıya alınan ve Misak-ı Millî sınırları içinde olan ve Türkiye'nin tabii toprakları sayılan Musul'a göz dikmişlerdi. Musul demek petrol demekti İngilizler için. Türkiye Cumhuriyeti yeni kurulmuş, inkilaplara başlanmış, Hilâfet ilga edilmişti.

Osmanlı İmparatorluğu'nun itilâf devletleri tarafından parçalanması, Sevr ve Mondros Muahedelerinin Türkiye'yi bölme ve parçalama siyasetleri yüzünden, Doğu illerimizde, kendilerine Kürtçülük telkin edilen Hamidiye Alayları, Şafiî ve Nakşî tarikat mensubu bazı kabile ağaları arasında da bağımsız bir Kürdistan kurmak fikri 1919' dan beri İngiliz kışkırtmaları ile kısmen uyanmış, Koçgiri isyanı ile birlikte hayata da geçirilmişti.

Hamidiye Alayları, Doğu Anadolu'da Devlet otoritesini sağlamlaştırmak, aşiretlerden "Askeri güç" olarak faydalanmak ve muhtemel bir Rus hücumuna karşı elde hazır bir kuvvet bulundurmak, aşiretleri düzene sokarak onları yerleşik hayata alıştırmak, Doğu Anadolu'da başlayan Ermeni faaliyetlerini önlemek, dış devletlerin tahrikine karşı Doğu Anadolu'yu elde tutmak amaçlarıyla kurulmuştur (13).

Hamidiye Alayları'nın kurulma maksatlarından birisi de, Çarlık Rusya ile sınırlarımızın korunması idi. Giderek disiplinleri bozulmuş, mensuplarından çapulculuk yapanlar da çıkmıştır. Mezhep ayrılığından doğan taassup, alay mensuplarından bir kısmının çevreye baskı yapmalarına da yol açmıştır. Hamidiye Alayları'nın Çarlık Rusya'nın Ermeni komitecileri aracılığı ile sahnelemek istediği oyunu bozan ve geçersiz kılan güçler olduklarını da kabul etmek gerekir. Düzenli ordularımızın cephede savaştığı dönemde, bölgenin İslâm halkını Ermeni komitacılarından bu alaylar kurtarmıştır (14)

1925'e gelindiğinde, durum başka idi; Mustafa Kemal Paşa liderliğindeki Türk Silahlı Kuvvetleri ve halkı, düşmanı yurttan kovmuş, TBMM ile birlikte demokratik bir Türkiye'nin temellerini atmıştı. Ne var ki, Türkiye'nin karşısında Batı'nın o zamanki lideri ve emperyalizmin baş temsilcisi İngiltere vardı ve Ortadoğu'nun petrollerine göz dikmiş bulunuyordu. Üstelik, 1925 yılında demokratik partiler de kurulmuş, Türkiye Cumhuriyeti uygarlık yolunda hızlı adımlar atmaya başlamıştı. İstiklâl Savaşı Kahramanları olan bir kısım generallerin oluşturduğu (15) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, bu adımların en önemlilerinden biriydi. Ne var ki, inkılap, demokratik yönetimlerde

(13) Tercüman Gazetesi, Dr. Selçuk Günay, 9.1.1984.

(14) Hamidiye Hafif Süvari Alayları, Bayram Kodaman, Ankara, 1979. Cemal Kutay, Eyüp Sabri Bey, Osmanlının Son On Yılı, Tercüman Gazetesi, Eylül 1984 (dizi yazı).

(15) Bkz. Tarihî Hakikatler, İbrahim Arvasi, Ankara, 1960. Şeyh Sait İsyanı, Behçet Cemal, İstanbul, 1955. Üç Devirde Bir Adam, Fethi Okyar'ın Hayatı ve Hatıratı, yayına hazırlayan Cemal Kutay, Tercüman Gazetesi, Tek Adam Mustafa Kemal, Ş. S. Aydemir, İstanbul, 1975, Türkiye'de Siyasî Partiler, Prof. Z. T. Tunaya, Sf.: 606-631.

yapılırken, istismarcıları da çok olabilirdi. Nitekim, Sevr ve Mondros Mütarekesi artıkları tarafından, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası generallerinin, demokrasinin getirdiği serbestlikte, Doğu illerinde, müstakil bir Kürdistan kurmak için partilerinin ve demokrasinin istismar edileceği akıllarına bile gelmemişti. İstanbul'da İngilizler'in kurduğu Kürt Teali Cemiyeti, Cibranlı Miralay Halit ve henüz TBMM'de/1925/ Milletvekili bulunan Yusuf Ziya gibi kimseler doğu illerimizdeki birçok aşiret ağalarını, Şafiî Şeyh ve hocalarını kandırıp din ve şeriati alet ederek, müstakil bir Kürdistan devleti kurmak için isyana teşvik etmişlerdi. Kürt Teali Cemiyeti ve yandaşları zaten yıllardan beri, Anadolu'nun bölünmez bir parçası en eski ve asıl bir Türk Yurdu olan Doğu illerimize artık tam manası ile Kürdistan ve bu illerdeki çeşitli Türk boylarından kopmuş aşiretlere Kürt diye hitap ediyor (16) ve maksatlarına, Türkiye Cumhuriyeti'nin, dini, şeriati, Kur'anı, hak ve hürriyetleri kaldıracağını iddia ederek şeyh ve hocaların taassuplarını körüklüyor ve bunlar vasıtası ile masum halkı zehirleyip duruyordu. Kürt Teali Cemiyeti'nin aktif üyesi olan, İngilizler'in de açık ajanı bulunan Cibranlı Halit ve Yusuf Ziya, Şeyh Sait'i de yanlarına almağa muvaffak olmuşlardı. Çünkü Şeyh Sait'in doğulu halk üzerinde dini nüfuzu vardı (17). İsyan teşvikçileri kendisinden dinî bir fetvaname de almışlardı. Bu fetva Arapça yazılmış ve İstiklâl Mahkemesi'nin oturumlarında Şeyh Sait tarafından şöyle tercüme edilmişti: "Kurulduğu günden beri Dinî Mübini Ahmedinin temellerini yıkmağa çalışan Türk Cumhuriyeti Reisi Mustafa Kemalle arkadaşlarının, Kur'an'ın ahkâmına aykırı hareket ederek, Allah ve Peygamberi inkâr ettikleri ve Halifeyi İslâmî sürdükleri için gayri meşru olan bu idarenin yıkılmasının bütün İslâmlar üzerinde farz olduğunu, Cumhuriyet'in başında bulunanların ve Cumhuriyet'e tâbi olanların mal ve canlarının şeriati gurrayi Ahmediye'ye göre helal olduğu..." (18).

(16) Doğu İlleri ve Varto Tarihi, M. Şerif Fırat, Ankara, 1961. Sf.: 123, İkinci baskı.

(17) Şeyh Said aslında Sipahi soyundan gelme saf bir Türkmendi. Osmanlı düzeni yıkıldıktan sonra Şeyh ve Bey olarak, Osmanlılığı örf olarak Doğuda sürdürmekte idi.

(18) Doğu İlleri ve Varto Tarihi, M. Şerif Fırat, Ankara, 1983 Beşinci baskı.

Ne gariptir ki, önceki isyanlarda sebep gösterilen "Halifei İslâm" İstanbul"da oturuyordu.

Doğulu kandırılmış Türkler arasında bu kışkırtmalara inananların, amacı, ne din ne de şeriattı. Asıl amaç İngilizler'in kışkırtmaları ile sözde bir Kürdistan kurmaktı. İngilizler de bu kışkırtmalara Musul Meselesinden dolayı hız vermişlerdi. Diğer taraftan Terakki Perver Fırka' nın Doğu'daki mahalli örgütleri, İngiliz kışkırtmalarına yataklık etmekten de geri kalmıyordu.

Nitekim, bir başka kaynakta; emperyalist güçler tarafından Doğu bölgesi halkına "Halife sizi bekliyor-Hilafetsiz Müslüman olmaz- Hiç bir halife memleketten çıkarılamaz-Şiarımız dindir-Şimdiki hükümet dinsizlik neşretmektedir.-Şeriat isteyiniz-Kadınlar çıplaktır-Mekteplerde dinsizlik ilerliyor" şeklinde bildiriler dağıtılmaya başlandı ve halk Cumhuriyet yönetimine karşı direnmeye çağrıldı. İşte bu emperyalist güçlerin propagandasının tesiri altında kalan Şeyh Sait ve arkadaşları tarafından Türkiye'nin Doğu bölgesinin bir kesiminde (1 Şubat 1925-15 Nisan 1925) isyan çıkarıldı. İsyan devlet güçleri tarafından bastırıldı.

Yapılan koğuşturmada isyancıların giydikleri yabancı askerî üniformalar, üzerlerinde çıkan yabancı paralar, kullandıkları Türk ordusuna ait olmayan yabancı silah ve cephane, bildirilerin Avrupa'da basılmış olduğu gibi, deliller, isyanın yabancı bir ülkeden (İngiltere) destek gördüğünü ortaya çıkarmıştır.

Şeyh Sait idam sehpasına giderken, "Ahmet Zihni Beyin fütubatı İslâmiyesinde yazılıdır. Mehdi'nin hurucunda (çıkışında) Türkler 300 bin asker vereceklerdir. Demek ki, Türkler kıyamete kadar İslâmiyeti koruyacaklardır." "Namazını her isteyen kılabiliyordu ve camilerde ezan okunabiliyordu" demiştir. İbadetine kimsenin karışmadığını itiraf etmiş ve "Fena yaptık. Bundan sonra iyi olur inşallah" itirafında bulunmuştur (19).

(19) Doğu İlleri ve Varto Tarihi (5. baskı), M. Şerif Fırat, Ankara, 1983.

Neydi Musul Meselesinin özü? Misak-ı Millî sınırları içinde olan Musul, Lozan Barış Andlaşması'nda, İngilizlerle Türkler arasında barışçı konuşmalarla sonuca varılması için askıya alınmış idi. Eğer anlaşamazlarsa, Cemiyet-i Akvam'a (Milletler Cemiyetine) başvurarak bir çözüme ulaşacaklardı. Aradan ikibuçuk yıla yakın bir zaman geçtiği halde Musul Meselesi bir çözüme bağlanmamıştı. Bu sıralarda İngilizler'in Akdeniz Filosu, Türk kıyılarında kışkırtıcı manevralar yapıyor, beş yüz kisilik düzenli bir İngiliz kara kuvveti Irak sınırından Türkiye'ye kışkırtıcı saldırılarda bulunuyor, İngiliz savaş uçakları Türk sınırını geçerek, askerî birliklerimizi bombalıyor ve onlara ateş açıyordu (20). Milletler Cemiyeti de soruna bir çözüm getirememişti. Ne var ki, İngilizler'in saldırıları, bir türlü durulmamış, giderek artmıştı. Kendi askerlerinin yaptıkları kışkırtmaların bir sonuç vermediğini gören İngilizler T.C.'ni yıkmak için gene, içten ve onu arkadan vurma oyununa girdiler, aynen Koçgiri isyanında olduğu gibi, Şeyh Sait önderliğindeki Varto isyanını başlattılar. Bu isyan bastırıldı. 6 Haziran 1926'da Türkiye İngiltere ile bir anlaşma yapmak zorunda kaldı ve Musul Türk topraklarından ayrılarak, o zaman İngilizler'in bir uydusundan başka bir şey olmayan sözde Irak'ın bir vilâyeti haline getirildi. Bir taraftan Sovyetler de, Doğu illerinde gerek Türkiye Gizli Komünist Partisi aracılığı ile, gerekse Moskova'nın aleti olmaktan başka bir fonksiyonu olmayan Üçüncü Enternasyonal/Komintern yayınları ile, Doğu'daki Şeyh Sait ayaklanmasını bir sınıf mücadelesine sürükleyerek isyanı bütün Türkiye sathına yaymak istiyordu. Sözgelimi, 1925 yılında, İnternationale Press Correspondence (Enternasyonal Basın Haberleri) 31. sayısının 458. sayfasındaki yorumunu şöyle bitiriyordu: "Ayaklanma büyük toprak ağalarının hâkim olduğu Doğu illerinde patlak verdi. İsyancıların arkasında, Musul Meselesinde, yani petrol meselesinde çıkarı olan İngiltere bulunuyordu. Ayaklanmanın başladığı tarih, ilk olarak Musul Meselesinin, Milletler Cemiyeti'nin bir komisyonu tarafından araştırıldığı, ikinci olarak hükümetin zaman zaman toprak ürününün yüzde seksenini bulan aşar'ı kaldır-

(20) Devrimler ve Tepkileri, 1924-1930, Mahmut Goloğlu, Sf.: 186, Ankara, 1972.

mayı planladığı bir döneme rastlıyordu. Ayaklanma, bölgedeki ulaşım zorlukları, kötü hava şartları ve sınıf mücadelesi yüzünden güçlükle bastırıldı. Şehir küçük burjuvazisi ile orta burjuvaziye ve köylülüğün bir kısmına dayanan Kemal Hükümetinin, büyük toprak ağalığına, yobazlığa ve İngiliz emperyalizmine karşı sınıf mücadelesi tayin edici bir aşamaya girişmiş bulunuyor" (21).

Musul Andlaşması'nın imzalanmasında, bir taraftan Sovyet kışkırtmalarının, öte yandan da İngiliz emperyalizminin aktif saldırılarının oynadığı rolü unutmamak gerekmektedir. Zira Türkiye daha üç yıl önce, Millî Kurtuluş Savaşı'nın yorgunluğunu üzerinden atamamış, yeni Türk Devleti'ni de kuralı henüz iki yıl olmuştu (22).

d. 1927 - 1930 Ağrı İsyanı :

İngiliz İmparatorluğu'nun gizli servisleri, 1919'dan beri Türkiye'yi tarih haritasından silmek ve Türkler'i yok etmek politikasına bir türlü son vermemişti. Entelijans'ın ünlü casusu Lawrence Bağdat'a yerleşmiş, Hacı Mehmet sahte kılığı ile, İngiliz emperyalizmi adına, Türkiye dahil bütün Ortadoğu'yu, petrol çıkarları için kontrol altına almayı planlamıştı. İngilizler Ortadoğu'yu rahatça sömürmek, petrollerin tam hakimi olmak için, türlü entrikalar içindeydi. Arap topraklarında milliyetçilik hareketleri başlamıştı. Türkiye Cumhuriyeti'nin de, bağımsız bir devlet olduğu için Arap milliyetçilerine yeni fikirler telkin ettiğinin de farkındaydı emperyalizm. Bu nedenle İngilizler bir taraftan, Suriye, Irak ve Lübnan'daki Arap milliyetçilerini silahla tepelerken, Lawrence, Türkiye'de de baş ajanları İhsan Nuri adlı bir satılmış aracılığı ile Ağrı bölgesi halkını Kürtçülükle tahrik ederek isyana teşvik etmişti. Amaç, Arap milliyetçilerine gözdağı vermek ve güçlerini kanıtlamaktı. Fakat İngilizler'in bu oyunu, Salih

(21) Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi-2; Kürt Millî Meselesi. Aydınlık Yayınları, İstanbul, 1977, Sf. : 16.

(22) Fazla bilgi için Bkz. : Türkiye'de Sosyalist Ermeniler'in Faaliyetleri ve Gerçekler, M. Kemal Türközü, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, İstanbul, Ağustos 1983.

Omurtak komutasındaki askerlerimizin giriştikleri harekâtla Ağrı isyanı kesin olarak bastırıldı. Kimdi bu İhsan Nuri? İngilizler kendisine bir de "Paşa" unvanını takmışlardı. Ruslar'ın bir zamanlar Barzani'ye mareşallık verdikleri gibi. İhsan Nuri Bitlisli idi. Ve Osmanlı Ordusu'nda subay idi. 1925 yılında Türk Ordusu'nda subay iken (yüzbaşı rütbesinde) Şeyh Sait ayaklanmasında İngilizlerce satın alınmış, isyancılara katılmıştı. Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılması üzerine önce Irak'a, Suriye'ye kaçmış, oradan da İran'a geçmişti. Ağrı isyanının baş tertipçilerinden oldu. Çünkü İran'dan Ağrı'yı yönetmek daha kolaydı. Ağrı isyanı da yenilgi ile sonuçlanınca, bu hain subay, tekrar İran'a sığındı. 1936-1938 Dersim İsyanı'nda gene boy gösterdi. Tunceli isyanında İhsan Nuri artık yalnız İngiliz'in değil, Fransız'ın da paralı bir ajanıdır. 1976 yılında İran'da bir trafik kazasında öldü. Trafik kazası, belki de bir göstermeceydi. Bu kadar çok taraflı bir ajan sonunda kullanıldığı ülkeler tarafından tehlikeli görülür, yok edilirlerdi. Çok taraflı bir ajan olan İhsan Nuri de mukadder akıbetinden kurtulamadı. İhanetinin cezasını, hizmetinde bulunduğu efendileri verdiler.

Lawrence ise, daha sonra hatıratının üçüncü cildinin "Misâk-ı Milliye Doğu" bölümünde yaptığı açıklamalarında, "Araplar, Türkler ve Acemler arasındaki kaynaşmanın Türk harsının üstün tecellisiyle neticelendiği saha, bizlerin yanlış ve haksız bir iddia ile (Kürdistan) dediğimiz sahadır. Kürtler, Osmanlı İmparatorluğu'nun İranlılar'la hakimiyet mücadelesi yaptığı saha üzerinde ve İstanbul'dan uzak sahaların kayıtsızlığı içinde çeşitli ayırıcı propagandaların tesirine rağmen merkeze olan irtibatlarını asla kaybetmeyen sadık insanlar olarak kalmışlardır. 1908 inkilâbından sonra Türkler'in birleşme hareketi bu ülkede en müsbet ve verimli tesirini gösterebilme şansına malik olduğunu, dünya harbi ispat etmiştir. Doğulu Türkler; imparatorluğun dağılmasına yol açacak hareketlere şiddetle karşı koymuşlardır. Ne kadar çok menfaat gösterilmiş olursa olsun pek mahdut ve sayılı şahsiyetler hariç, kütle, imparatorluğun vahdetine daima ve müteasıbâne sadakat göstermiştir. Doğulu Türkler'de, Orta Asya an'anesine

daha çok rastlamak mümkündür. Mesela bunlar kısrak sütü içerler, Orta Asya'dan bakiye kalan totemler, burada hâlâ hüküm sürer. Kartalı ve atı severler. Ata biniş tarzları, Orta Asya kitabelerinde rastlanan şekilleri andırır." diyecektir (23).

E. FRANSA'NIN KIŞKIRTMALARI :

a. 1938 Tunceli/Dersim İsyanı :

İngiliz ve Rus emperyalizminin Türkiye üzerindeki planlarına Fransız emperyalizmi de katılmış, en kaba metod ve yöntemlerle, Kürt meselesinde de boy göstermiştir. Kürtler'i ele alırken Ermeniler'i de piyasaya sürmüştür. Hem de ön planda olarak. Çünkü Ermeni meselesi Avrupalılar tarafından "Şark Meselesi" ortaya atılır atılmaz, Fransızlar 1893-1897 yıllarında yayımladıkları Ermenistan ve Ermenilerle ilgili "Sarı Kitap"ta, Kürtler"e de yer vermişler, 1936'larda Hatay'ın İstiklâli ve Anavatan'a bağlanması ortaya çıktığı zaman en kaba yöntemlerle, haydutluk girişimleri ile Kürt meselesini tahrik ederek, Dersim/Tunceli yörelerinin kana bulanmasına sebep olmuşlardır. Birinci Cihan Savaşı'ndan sonra da, Kürtlerle, Ermeniler'i birbirlerini kıyıma sevk eden kışkırtmalar hep Fransızlar tarafından yapılmıştır. Fransız emperyalizminin bu ırkçı ve aşağılık kışkırtmalarını Cezayir'in İstiklâl Savaşı günlerinde de görmekteyiz. Genç kızların ırzına geçen, köyleri yerle bir eden, Cezayir insanını kadın, çocuk demeden katliama tabi tutan da aynı Fransa'dır.

Bugün de, Ermeni teröristlerini koruyarak hayali katliam olaylarına sahip çıkan "insan hak ve özgürlükleri" gerekçesinin arkasına sığınarak, başka ülkelerdeki ayrılıkçı akımları destekleyen Fransa'nın sıra kendisine geldikçe yaptıkları ise, bambaşkadır.

Bunun en güzel örneği; 1786 yılından beri Fransızlar tarafından işgal altında tutulan Korsika"da yaşanmaktadır.

---

(23) 101 Soruda Türkler'in Kürt Boyu, Ş. Kaya Seferoğlu, Halil Kemal Türközü, TKAE, 1982.

Tarih boyunca 19 kez işgal edilmiş ve 37 kere isyan etmiş olan Korsikalılar, şimdi de Fransa'ya karşı bir bağımsızlık savaşı vermektedir. Bu şimdiki, onların 38 nci isyanıdır.

Korsika'da her 20 kişiye bir güvenlik görevlisi düşüyor. Bu bir dünya rekoru ve Fransa burada, amansız bir baskı yöntemi kurmuş durumdadır.

Fransa, bu adayı sinsi yoksulluk politikasıyla en geri kalmış bölge haline getirmiştir.

"Değişik etnik ve kültürel unsurları bir millet haline getirmek." Fransa'da krallık günlerinden bu yana gelen tüm rejimlerin ortak politikası olmuştur.

Fransız yönetimleri, topraksal olarak yayıldıkları tüm yerlerde halka Fransız uygarlığını benimsemenin, Fransız milleti ile bütünleşmek anlamına geldiği fikrini aşılamaya çalışmışlardır.

Fransa'nın "Sömürgeci Zihniyeti" bugün de dün olduğu kadar güçlüdür. Çok fazla geriye gitmeden 20-25 yıl önce Cezayir ve Tunus'ta bu anlayışa ve Fransa'nın kanlı mazisine uygun olarak gerçekleştirilen "sistematik işkence ve soykırım" olayları; insan hakları, adalet, eşitlik, ulusların kendi kaderini tayin hakkı, sömürgeciliğe karşı ortak mücadele gibi sloganları ağızlarından düşürmeyen bir ülke için yüz karası ve iki yüzlü politikasının örneklerinden birini teşkil etmektedir.

Fransa'nın uluslararası forumlara katılan delegeleri ülkelerinde yaşanan gerçekleri, serinkanlılıkla reddetmektedir. Birleşmiş Milletler'in "Milletler Cemiyeti" adıyla görev yaptığı günlerde azınlık haklarıyla ilgili bir anlaşmaya şiddetle karşı çıkan Fransa delegesi Bay de Jouvenel gerçekleri inkâr ederek şunları söylemiştir : "Fransa böyle bir anlaşmaya karşıdır. Çünkü Fransa'da azınlık yoktur. Fransa'da azınlık bulmak için bunları zihinlerde yaratmak gerekir."

Oysa işte Korsika Adası halkı, işte Brotanyalılar, işte Alman kökenli Alsazlılar ve işte Basklar... Bunlar birer azınlık değil midir? (24)

Fransa'da bugün 800 bin Cezayir'li, 500 bin Fas'lı, 250 bin Tunus'lu 150 bin Türk ve 35 bin Senegal'li başta olmak üzere 2,5 milyon Müslüman yaşamaktadır. Fransız ırkçılarının ana hedefi Türkler ve Kuzey Afrikalı Müslümanlardır.

Nitekim, bu Müslüman azınlık, 20. yy. Fransa'sında "İslâm'ın tecrid edilmesi"ne çalışan ırkçılar tarafından en iğrenç saldırılara maruz kalmaktadır.

Fransa, ülke içinde kişisel veya siyasî çıkarlar uğruna anti-İslâm, anti-Türk, Anti-Arap, sloganlarla iki yüzlülüğünü ve bencilliğini ortaya koyarak idealizmi bir kenara itebilmektedir (25).

Hatay'ın bağımsızlığı ortaya çıkınca yol kesicilik, soygunculuk, adam öldürmelere paralel olarak bazı bölgelerde başkaldırma olayları başlayıvermişti. 1930 yılına kadar zaman zaman Türkiye'ye saldıran, Yado, Ado, Seyithan, Alican gibi soyguncu çeteleri, yeni durum karşısında Türk jandarması tarafından son kişisine kadar temizlenmiş, küçük ayaklanmalar hemen yerinde söndürülmüştür. 15 Mart 1937'de Diyarbakır ile Mardin arasındaki, Karaköprü denen yerde büyük bir soygun yapılmıştı. Hükümetçe Dersim'de uygulanan Islahat programına karşı, Fransız ajanlarının tesiri ile bazı satılık unsurlar aleyhte kıpırdanmalar göstermişler, soyguncular da Suriye hududuna geçerek, çaldıkları malları, Fransız ajanlarının nezaretinde satarak, yeni saldırılar için efendilerinden izin çıkmasını beklemişlerdi. Hükümet, Islahat programının uygulanmasında kararlılık gösterince, soygun ve kışkırtmaların perde gerisinde, Fransa Türk düşmanlığı çehresini göstermekten çekinmedi. Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) Hatay

(24) Hürriyet Gazetesi, Ocak 1984, seri yazı.

(25) Fransa'nın Gerçek Yüzü, Kamuran Özbir, Son Havadis Yayınları, İstanbul, 1984.

meselesinde Türkiye lehinde karar verince, Fransa Türk düşmanlığı propagandasına hız vererek, Ermeni meselesinde de tahriklerde bulundu. Türk hududunda Fransa ve uydusu Suriye ağır tahriklere girişti. O günlerde TBMM'nde yapılan görüşmelerde, İçişleri Bakanı Şükrü Kaya, Suriye'de Fransızlar'ın tesiri ile yürütülen Türk düşmanlığı propagandasına değinmiş, bunu Hatay meselesine bağlayarak, Ermeniler'in de tahrik edildiğini açıklamıştır (26). Dersim'de (Tunceli) bazı aşiretler hükümetin bayındırlık girişimlerine karşı çıkarak isyan etmişler, tüm şakiler yakalanarak, davaları 15 Ekim 1937'de sonuçlanmış, 7 kişi idam edilmiş, dört kişinin cezası da müebbede çevrilmişti. Adamlarını, soyguna, cinayetlere kışkırtan Alişar Bey de kendi adamları tarafından öldürülmüştür.

Sovyetler Birliği ile Türkiye Cumhuriyeti'nin diplomatik ilişkilerde en iyi günlerini yaşamasına rağmen, Komintern organı Rundschau'da (1937 yılında 32. sayı ve 1162. sayfasında) (27) Tunceli / Dersim olayları ile ilgili Rasim Davaz imzalı bir yazıda, isyanı feodal beylerinin, Kemalist hükümetin Kemalist devrimlerine bir tepkisi olarak nitelemiş ve fakat asıl soruna, yani Hatay meselesinden dolayı Fransız kışkırtmalarına hiç değinmemiştir. Sadece isyancıların ağızından, Türkiye Cumhuriyeti kendilerine Türk Silahlı Kuvvetlerini karşı çıkarırlarsa, İngilizler'in ve Fransızlar'ın Türkiye'ye hemen savaş açacaklarını söylemişler ve Türk Ordusu'nun güçsüz olduğunu ileri sürerek, halkın moralini çökertmeğe çalışmışlardır. Komintern'in yayın organında yer alan şu paragrafı birlikte okuyalım : "Kitleleri peşinde sürükleyebilmek için feodal unsurlar, hükümetin silahlı kuvvetinin zayıf olduğu lafını yaydılar. Yaydıkları söylentiye göre, hükümet ayaklanmayı bastırmak için silahlı birliklerini göndermeğe cür'et ettikleri takdirde İngilizlerle Fransızlar Türkiye'ye hemen

(26) T.B.M.M. Zabıt Ceridesi, 7 Nisan 1937, Ankara.

(27) Yeni Bir Kürt Ayaklanması, Rasim Davaz, Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye, Kürt Millî Meselesi, İstanbul, 1972.

savaş açacaklardı. Ayrıca Araplar'ın da isyancılardan yana olduğu şeklinde haberler çıkardılar..."

Doğu'daki kargaşalara "Ulusal Kurtuluş Harekâtı" teşhisi koymak mümkün değildir. Zira, Ulusal Kurtuluş Harekâtları; ezen ulusla ezilen ulus arasında cereyan etmektedir. Sözkonusu olaylar ise iki ayrı millet arasında değil, Türk milletinin kendi bünyesinde cereyan etmişlerdir. Anadolu'nun diğer bölgelerinde de meydana gelirlerken; Doğu Anadolu'da meydana gelen olaylara katılan halkın teşkilâtlanma (28), menşei (29), musiki (30), destanlar (31), gelenek (32), el sanatları (33), tarihi (34) vb. hususlardan Türklükleri ispat ve izah edilmiştir.

Günümüzde karşımıza Kürtçe diye çıkarılan dilin fonatik ve transkripsiyon bakımından eski bir Türkçe olduğu (35), bu kelimelerin Proto-Türkçe'den Farsça aracılığıyla Anadolu'ya geçtiği (36), Zaza ve Kurmanç Türkçelerindeki kelimelerin halen Altay Türk dillerinde yaşadıkları, Kurmanç ve Zaza Türkçelerinin bir lehçesinin bölümleri

---

(28) Türkistanlı Bir Türk Boyu Kürtler, Prof. Dr. Aydın Taneri, Ankara, 1983.

(29) Her Bakımdan Türk Olan Kürtler, Prof. Dr. F. Kırzıoğlu, Erzurum, 1969.

(30) Ata Armağanı Türk Klâsik Musikisinde Türklerle İlgili Makam Adları ve Hususiyle (Kürdî) ile Bunun Birleşik Makamları, Doç. Dr. Bedri Noyan, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 244, Ankara, Ağustos 1983.

(31) Kürt Türkleri'nin Doğuş Destanı ile Ergenekon Destanı Üzerine Düşünceler, Hayri Başbuğ, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 242, Ankara, Haziran 1983 - Kürt ve Zaza Türkleri'nin Folklorunda Su Menşeli Atlar, Hayri Başbuğ, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 248, Ankara, Aralık 1983.

(32) Ad Vermede Gelenekler, Türkçe İnsan ve Aile Adları Hakkında, Doç. Dr. Bedri Noyan, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 246, Ankara, Ekim 1983.

(33) Doğu Anadolu Evlerinde Örülen Türk Halı ve Kilimleri, Prof. Neriman Girişken, Ankara, 1984.

(34) Tarih Boyunca Kürt Türkleri ve Türkmenler, İsmet Parmaksızoğlu, Ankara, 1983.

(35) Kürmanci ve Zaza Türkçelerine Üzerine Bir Araştırma, Doç. Dr. Tuncer Gülensoy, Ankara, 1983.

(36) Prototürkçe'den Bugünkü Kürtçeye, Kâzım Mirşan, Ankara, 1983.

olmayıp, Türkçe'nin ayrı lehçeleri oldukları konularında yapılan araçtırmalar ilerlemektedir (37).

Şerefname, Evliya Çelebi, Tarih-i Meyyâfarikin isimli eserlerini inceleyen Prof. Dr. Aydın Taneri Kürt Türkleri'nin köken, siyasi, sosyal ve kültürel açılardan Türklüklerini izah ettikten sonra :

"Günümüzde bir milletin bütünlüğünü sağlayan ve onu diğer milletlerden ayıran elemanın, kültür olduğu ölçüsü, tartışmasız kabul edilmektedir. XIX. yüzyılın sonlarına kadar, aynı ırktan olan veya aynı dili konuşan veya aynı dinden insanların bir millet teşkil ettikleri fikri egemendi. Bunu günümüzde de zaman zaman ileri sürenler vardır. Ancak, çağdaş değildir. Çağdaş ölçü kültür ölçüsüdür.

Konuya ırk görüş açısından baktığımızda yapılan izahlar ışığında Kürtler de diğer Türk boyları gibi Orta Asya menşeilidirler. Turânî bir kavimdirler ve ancak, Türk ırkından olabilirler. Bu konuda görüş getirenlerce kesin teşhis konulamamasının sebebi, böyle bir ırk tipinin zaman ve mekân bakımından çok uzaklarda, Orta Asya'da hiç değilse binbeşyüz sene evvel geride kalmış olmasıdır. Bu bakımdan, Türkmen ve Kırgız, Özbek vb. diğer Türk boyları ile aynı ırktan olmadıklarını göstermek için harcanan gayretler boşunadır. Kaldı ki, soy, ırk olmadığı olmayacağı da açıktır. Irkçılık da çağ dışıdır. Ayrıca, bugünkü yurdumuza çok uzak bir coğrafî bölgeden Orta Asya'dan geldik. Orta Asya'dan sonra, İslâm döneminin ilk yarısı olan Selçuklu dönemini, merkezi İstanbul olan Anadolu, Rumeli, Suriye, Irak, Mısır vs. gibi çok dağınık ve değişik coğrafî bölgelerde geçirdik. Bugün ülkemizde Türkler bölge bölge, ayrı ayrı özellikler gösterirler. Nitekim Rumeli Türkü ile Azerbaycan Türkü, Ege Türkü ile Doğu Anadolu, Orta Anadolu Türkü, Karadeniz Bölgesi Türkü ayrı özellikler gösterebilirler.

(37) İki Türk Boyu Zaza ve Kurmançlar, Hayri Başbuğ, Ankara, 1984, Göktürk-Uygur, Zaza, Kırmanç Lehçeleri Üzerine Bir Araştırma, Hayri Başbuğ, Ankara 1984 ve Doğu Anadolu'da Dil-Onomastik İlişkileri Üzerine Bir Derleme, Edip Yavuz, Ankara, 1983.

Hatta yakın komşu olan Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz farkı dahi vardır. Aynı bölgede de farklı özellikleri görebiliyoruz" (38) teşhisini koymuşlardır.

F. KÜRTÇÜLÜK HAREKETLERİ İÇİNDE RUSLAR :

a. Çarlık Dönemi :

Çarlık döneminde Ruslar'ın, Osmanlı tebaası Kürtler ile ilgilenmelerinin tarihi, 1805 yıllarına kadar uzanır. Çar idaresi bu yıllarda, özel şekilde yetiştirdiği ajanlarını İran ve Osmanlı Devleti'ne göndermiş, Kürt Türkleri üzerinde kendilerine ajanlar bulmak için, epey para dökmüştür. Bunun semeresini de 1828/29, 1853/58, 1877/78 Osmanlı Türk savaşlarında görmüş, Botan, Revanduz, Badinan ve Hakkâri Kürt Beyleri'nin savaşa girmemelerini sağlamıştır. Rus Generallerinden Korganof, Erzurum'da taarruza geçmeden önce, Zeylâni aşireti reisi Süleyman Ağa ile Sepki aşiretinin reisine oldukça yüklü paralar vermiş, bu iki aşiret reisine Beyazıt ve Erivan Paşalıklarının verileceğini vaadederek, Çar Nikola tarafından altın paralarla taltif edileceklerini bildirmiştir. 1877/78 Rus-Osmanlı Savaşı'ndan sonra, Osmanlı İmparatorluğu içindeki bütün Kürt olaylarında Bedirhanoğulları, Ruslar'ın mutemetleri olarak defalarca rol oynamışlardır.

b. Sovyet Döneminde :

1917 Bolşevik Devriminden sonra, kısa bir süre kendi iç meseleleri ile uğraşan Ruslar, bilâhare, tekrar, Ortadoğu'daki Kürt meseleleri üzerinde çalışmalara başlamışlar ve bu sefer ideolojik motif olarak Marksizm ve Leninizmi kullanmışlardır. Türkiye'deki Kürtçü hareketlere, Marksist ve Leninist motiflerle tekaddüm etmelerine kadar geçen sürenin kısa bir özetini yapmakta yarar vardır.

---

(38) Türkistanlı Bir Türk Boyu Kürtler, Prof. Aydın Taneri, Ankara, 1983.

c. 1950 Yılından Sonraları :

Bilindiği gibi, Türkiye 1946 yılında çok partili demokrasiye geçmiş ve 27 yıllık CHP iktidarı 14 Mayıs seçimleri ile yerini kaybetmiş, Demokrat Parti iktidar olmuştur.

1928 yılından, 1950 yılına kadar, Türkiye'de Kürtçülük olayları görünmez. Bunun nedeni de açıktır. Avrupa emperyalizmi, Almanlarla bir ölüm kalım savaşı içindedirler. Keza Rusya da Almanlarla savaşmaktadır. İkinci Dünya Savaşı bütün şiddeti ile hüküm sürerken, tarafsız kalan Türkiye'de Doğu illerimizde en küçük bir kıpırdanma bile olmaz. Çünkü, emperyalizmin, kendi aralarında başları derttedir. Fransa, onursuz bir anlaşma ile Almanlar'a teslim olmuş; İtalya, Almanya'nın peşinde savaş macerasına sürüklenmiş; İngiltere Alman bombardıman uçakları ile her gün dövülmekte; Hitler Orduları da Moskova kapılarına kadar dayanmış bulunmaktadır. Tabii ki, bu durum karşısında, emperyalizmin, Kürtçülükle, Ermeni vatanı, Ermeni jenosidi gibi kışkırtmalar ile uğraşacak zamanı yoktur.

14 Mayıs 1950 seçimlerinden sonra, pek çok doğulu milletvekili parlamentoda yer almışlar, meşru iktidarın birer unsuru olarak görev yapmağa başlamışlardı. Barış ortamında gelişen ve demokraside atılan ilk adımlar, dış emperyalist güçlerin işine gelmedi. Ve yerli ajanlarını harekete geçirmeğe başladılar. Dışardaki ajanlar, doğulu milletvekillerinin tutumlarını beğenmiyorlar, "ağa, sömürücü, işbirlikçi" tâbirleri ile kendi yörelerinin çocuklarını suçlamağa başlıyorlardı. Muhtemelen bu dönemde ilk defa, Amerika CIA teşkilâtı Kürt Türkleri ile ilgilenmeğe başladı ve onlar arasından bazı ajanlar satın aldı. Bu Amerikan ajanı Kürtçüler'in, Barzani ile yakın ilişkileri vardı. Fakat Parlamento dışında toplanan Kürtçüler'in hepsi Amerikan yanlısı Barzaniciler değildi. Bir kısım Komünist ve Sovyet ajanları da, Amerikancılarla Barzani hareketi Irak'ta çökünceye kadar işbirliği halinde idiler.

d. 1959'da Başlayan Tevkifler :

İlk Kürt organizasyonları, 1959 yılında polisin faaliyetleri sonucunda meydana çıkarıldı. Mahkeme huzuruna çıkartılan bu ajanlar 49 kişiden ibaretti. Bunların pek çoğunun isimleri Marksist-Leninist hareketler içinde karşımıza çıkacaktır. Sözgelimi, Naci KUTLAY, komünist Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) (39) bahsinde birinci planda kendisinden bahsettirecektir. Musa ANTER ise, "Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi"nin önde gelen elemanlarından biri olacaktır. Irak'ta, Sovyetler'e satılan Celal TALABANİ'nin bir kolu olan Türkiye'deki hareket, nice felâketlere sebep olacaktır. İlk defa, "Akis" Dergisi'nde görülen Dr. Sait KIRMIZITOPRAK Kürdistan Demokrat Partisi'nin Başkanıdır. Dr. Sait KIRMIZITOPRAK, bilâhare Irak'a kaçmış, Barzani ukvvetlerine katılmış ve fakat Sovyet ajanı olduğu anlaşıldığından, Barzani tarafından kurşuna dizilmiştir.

Bu dönemde Devrimci Doğu Kültür Ocakları Ankara ve İstanbul'da başlayarak Doğu ve Güneydoğu'daki bazı ile ve ilçelerimizde seri gösteriler yapıyorlardı. Türkiye İşçi Partisi bölgenin oy potansiyelinden yararlanmak için bu faaliyetlere parti teşkilâtları ve yayın organları ile destek olurken, DDKO yöneticileri de parti organizasyonu ve yazarlarından yararlanmayı amaçlıyordu. Belirli bir kadro çeşitli yerlerde gösteri yapıyor, aynı kadro gezici ekipler şeklinde faaliyetini diğer ilçelerde tekrarlıyordu. İştirakçilerin büyük çoğunluğu merak nedeniyle katılanlardı. Faaliyetin gerçek yüzü anlaşıldıktan sonra, bu tür gece ve mitinglere halkın iştiraki asgari düzeye düştü. Nitekim TİP' in Malatya Kongresi"nde Doğu Anadolu'ya ilişkin alınan kararlar, bu partinin bölücülük suçundan kapanmasına neden teşkil etti.

Bu konuda diğer bir kaynak da, "TİP'nin 29.1.1970 tarihinde başlayıp üç gün devam eden 4 ncü Olağan Büyük Kongresi'nde alınan ve Merkez Yürütme Kurulu'nca neşredilen kararlardır. Sözkonusu kararların 6 ncı maddesinde :

(39) Dyb. SYNT. Komutanlığı 1 No.'lu Askeri Mahkemesi 11.12.1972 Tarih-Esas No. : 1972/34, Karar No. : 1972/44.

"Türkiye'nin doğusunda Kürt halkının yaşamakta olduğunu, Kürt halkı üzerinde, baştan beri, hâkim sınıfların faşist iktidarlarının, zaman zaman kanlı zulüm hareketleri niteliğine bürünen, baskı, terör ve asimilasyon politikasını uyguladıklarını,

Kürt halkının yaşadığı bölgenin Türkiye'nin öteki bölgelerine oranla geri kalmış olmasının temel nedenlerinden birinin, kapitalizmin eşitsiz gelişme kanununa ek olarak bu bölgede Kürt halkının yaşadığı gerçeğini gözönüne alan hâkim sınıf iktidarlarının, güttükleri ekonomik ve sosyal politikanın bir sonucu olduğunu,

Bu nedenle, "Doğu Sorununu" bir bölgesel kalkınma sorunu olarak ele almanın, hâkim sınıf iktidarlarının şoven-milliyetçi görüşlerinin ve tutumunun bir uzantısından başka bir şey olmadığını,

Kürt halkının Anayasal vatandaşlık haklarını kullanmak ve diğer tüm demokratik özlem ve isteklerini gerçekleştirmek yolundaki mücadelesinin, bütün anti-demokratik, faşist, baskıcı, şoven-milliyetçi akımların amansız düşmanı olan partimiz tarafından desteklenmesinin olağan ve zorunlu bir devrimci görev olduğunu,

Kürt halkının gelişen demokratik özlem ve isteklerini ifade ve gerçekleştirme mücadelesi ile işçi sınıfının ve onun öncü örgütü partimizin öncülüğünde yürütülen sosyalist devrim mücadelesini, tek bir devrimci dalga halinde bütünleştirmek için Kürt ve Türk sosyalistlerinin parti içinde omuz omuza çalışmaları gerektiğini,

Kürt halkına karşı uygulanan ırkçı-milliyetçi, şoven burjuva ideolojisinin partililer, sosyalistler ve bütün işçi ve diğer emekçi yığınlar arasında yerle bir edilmesini sağlamanın, partinin ideolojik mücadelesinin ve gelişmesinin temel ve devamlı bir davası olduğunu,

Partinin Kürt sorununa, işçi sınıfının sosyalist devrim mücadelesinin gerekleri açısından baktığını kabul ve ilân eder" şeklinde karar alınmıştır.

Bu karar üzerine Cumhuriyet Başsavcılığı 11.6.1970 günlü ve 1971/7 sayılı iddianamesiyle; Türkiye İşçi Partisi'nin Anayasa'nın

57 nci ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 87, 89, 119/2 maddelerine aykırı hareket ettiğinden, Anayasa Mahkemesi'nce partinin temelli kapatılması için dava açmış ve Anayasa Mahkemesi TİP'sini 20.7.1971 gün ve 1971/3 sayılı kararı ile Anayasa'nın 57 nci ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 119/2 bendi uyarınca temelli kapatılmasına karar verilmiştir (40).

e. İlk Kürtçü Öğrenci Dernekleri :

1959 yılında yabancı uyruklu Kürt öğrencileri "Kürt Talebe Cemiyeti"ni kurduklarında, sallanmaya başlayan Demokrat Parti iktidarının bunlarla uğraşmaya vakti kalmamıştı. Bu örgüt, 1963 yılında toparlandı. Bu örgütün bir özelliği vardı. 1959 yılında kurulması ile birlikte Avrupalı Kürt Talebe Cemiyetlerince de hemen tanınmıştı. Türkiye'deki Teşkilâtın bütün kurucuları yabancı uyruklu idi. Irak uyruklu ve Örgüt Başkanı Cemal Alemdar o yıllarda, Türkiye'deki sol hareketler içinde yer almıştı.

Bu tarihlerde Avrupa'da, Sovyet, Amerikan, Almanya, Fransa ve İngiltere, Kürtçü öğrencilerden ajan kapma savaşı içindedir. 1962' lerde, Barzani hareketinin Avrupa'daki irtibat bürosunun başında bulunan eski bir Nazi olduğu için Hollanda tebaasından çıkartılmış, Haymatlos olarak yaşayan ve "Kurdish Facts" adlı bir dergi çıkaran ve İngilizlerle Amerikalılardan yardım gören Silvio Van Rooy adlı şahıs, bu faaliyetin içerisinde olanlardan biridir (41). Komünist blokta yaşayan, Kürtçü lider ise Celal Baytuşi adlı bir Sovyet ajanıdır. Kendine bağlı Kemal Fuat ve Ahmet Fuat gibi Kürtçüler aracılığı ile Sovyetler'e ajanlar sağlamakla uğraşmaktadır. Batı Avrupa'da. Amerika Birleşik Devletleri ise Stutgard'da Hititoloji Doçenti, kendini Kürtçü sanan Hilmi Abbas adlı bir Osmanlı paşasının oğlu ile, Avrupa Kürt-

(40) TİP Dosyası Uçurumun Kenarındaki Türkiye, Töre Devlet Yayınevi, Ankara, 1973.

(41) Isk's Kurdish Bibliography Nr. I Volume A Editors : Silvio Van Rooy And Kees Tamboer, Amsterdam, 1968.

çüleri arasında irtibat sağlamakta ve harekete hâkim olmak istemektedir. Ne var ki, Amerikan servisleri, Irak'ta çıbanın başı olan Barzani'yi satın aldıkları için, Sovyetler'in Avrupa'daki faaliyetlerini adeta küçümsemektedir. Barzani'yi de tutmaları, Nuri Said'e karşı düzenlenen ihtilâlden sonra Baas ileri gelenlerini ve iktidarlarını Amerika'nın safına çekmek içindir. Yanında İsrail ve Şah'ın İran'ı vardır. Vakta ki, Amerika amacına erişecek, Irak'ı kendi safına çekecek, o zaman bir posa gibi Barzani'yi çöp sepetine atıverecektir. Ne var ki, Amerika'nın Barzani'yi tutması, sonra bırakması, Sovyetler'in işine gelmiş ve Kürtçülük hareketlerini özellikle Türkiye'de ve İran'da Sovyetler'in avuçlarına olgun bir meyve gibi hediye edivermiştir.

f. Günümüz Kürtçülük Hareketlerinde Sovyetler Birliği :

Bugün, büyük bir çoğunluğu ile Kürtçü hareketlerin silahlı kesimi Sovyetler'in denetimindedir. Bu yalnız Kürtçülükle ilgili anarşik olaylar için değil, tüm silahlı çeteler için de geçerlidir. İster Maocu, ister Kastrocu, ister Enver Hocacı, ister Moskovacı olsun, tüm silahlı hareketlerin temsilcilerinin ipleri Moskova'nın elindedir. Moskova; kendine TKP diyen örgüt aracılığıyla ve Doğu Berlin'den "Bizim Radyo" ve "Türkiye Komünist Partisi'nin Sesi" adlı radyo yayınları ile, görüşlerini, direktiflerini, ajanlarına ulaştırmaktadır.

Sovyetler'in denetimindeki Kürtçü hareketlere değinmeden önce TKP'nin kısa bir tanıtımını yapmak yararlı olacaktır sanırım.

TKP 10 Eylül 1920 tarihinde Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP)nin himaye ve desteği ile Mustafa Suphi tarafından Bakû'de "Birinci ve Umumi Türk Komünistleri Kongresi" sonucu kurulmuş olup, kuruluşundan günümüze kadar Sovyetler Birliği'nin ve bazı Peyk ülkelerinin açık desteğinde, keza Moskova mihrakına bağlı komünist cephe teşekküllerinin, komünist partilerin ve diğer örgüt veya kuruluşların doğrudan ve dolaylı yardımları ile Türkiye içinde ve dışında her kesimde örgütlenerek faaliyetlerini sürdüregelmiştir.

1925 yılında Takrir-i Sûkun Kanunu'ndan sonra tamamen illegal biçimde ve III. Enternasyonel'e bağlı olarak faaliyet gösteren TKP, 1946'da çok partili hayata geçince, iki değişik fraksiyon (İSTANBUL ve ANKARA) grupları tarafından Türkiye Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi adı altında Esat Adil MÜSTECAPLIOĞLU ile Şefik Hüsnü DEĞMER'in yönetiminlerinde legal bir görünüm kazanmış ise de, bu durum uzun ömürlü olmamıştır.

Muhtelif tarihlerde maruz kaldığı tevkifatlara rağmen, varlığını sürdürebilen TKP, en büyük darbeyi 1951 ve Nisan 1981 tevkifatı ile yemiştir.

1951-52 tevkifatı TKP'nin çok büyük bir kısmının ortaya çıkmasını sağlamış ve bundan sonra komünistlerin Dr. Hikmet KIVILCIMLI'nın 1954 yılında Vatan Partisi'ni kurma denemesi bir tarafa bırakılırsa, yaklaşık 10 yıllık bir süre içerisinde, yurt içinde belirgin bir örgütsel çalışmaları olmamıştır.

Yurtdışında ise, 1946 tevkifatı nedeni ile Fransa'ya kaçmış olan bir kısım Türk, Rum ve Ermeni Komünist genç, Paris'te İlerici Jön Türkler Birliği adlı teşekkülü oluşturmuş ve bunu 3 Mart 1949 tarihinden itibaren, TKP'nin Dış Bürosu şeklinde faaliyete geçirmişlerdir.

Bu nedenle 1951-52 tevkifatından sonra TKP faaliyetinin özellikle yönetim bakımından dışarıya kaymış olduğu görülmektedir.

Yurt içinde Şefik Hüsnü DEĞMER, ölümüne kadar TKP Genel Sekreterliği görevini yürütmüş, Şefik Hüsnü'nün 1958 yılında ölümünü müteakip, Zeki BAŞTIMAR, mahkûmiyetlerini tamamlamış ya da tutuklanmamış bir kısım TKP'li ile birlikte Sovyetler Birliği'ne kaçarak, orada daha önce gitmiş olan İsmail BİLEN ve arkadaşlarıyla birleşmişlerdir.

Bu grup Sovyetler'in yardımı ile Çekoslovakya'nın Prag şehrinde Zeki BAŞTIMAR'ın yönetiminde TKP'ni faaliyete geçirmiş, 1960'lı yılların başından itibaren ise, parti merkezi Demokratik Almanya Cumhuriyeti'ne taşınmıştır.

Bu dönemde de parti faaliyetleri yurtdışında Batı Avrupa ülkelerinde ağırlık kazanmış, yurt içinde ise, TKP'nin belirli bir etkinliği kalmamıştır.

Zeki BAŞTIMAR'ın hastalanması ve yaşlanması nedenleriyle 1973 yılında toplanan TKP Merkez Komitesi Plenumunda İsmail BİLEN genel sekreterliğe getirilmiştir.

İsmail BİLEN'in genel sekreterliğe getirilmesinden sonra TKP'nin yurtdışındaki ve yurt içindeki örgütlenme ve propaganda faaliyetlerinin giderek artan bir ağırlık kazandığı, bu faliyetler sonucu 12 Eylül 1980 öncesinde en etken aşırı sol örgüt konumuna kavuşturulduğu görülmektedir.

Nitekim İsmail BİLEN'in genel sekreterlik dönemi, TKP yönetimince "Atılım Dönemi" şeklinde adlandırılmıştır.

İsmail BİLEN, yaşının ilerlemesi ve rahatsız oluşu, parti yönetiminde beliren liderlik mücadelesi, oluşan hizipleşmeler, ayrıca sürdürülen takibatlar sonucu, TKP'nin büyük zayiata uğratılması nedenleriyle, 1983 yılında, parti genel başkanlığına getirilerek pasifize edilmiş, Kasım 1983'de de ölmüştür.

1983 yılında yönetimi ele geçiren genel sekreter Yaşar Nabi YAĞCI (Haydar KUTLU) ekibi bir taraftan İ. BİLEN yanlısı parti yöneticilerini tasfiye işlemini sürdürürken, diğer taraftan örgütü toparlama yönünden çalışmalara girmiştir.

Türkiye'deki Marksist-Leninist kökenli bütün örgütlerin fikir anası olan TKP'nin, son zamanlarda Moskova paralelinde faaliyet gösteren komünist terörist örgütler ile yıkıcı bölücü örgütler arasındaki ittifak oluşturma çalışmalarında rolünün giderek arttığı görülmektedir.

Nitekim, TKP, 5. Kongresinde alınan karar doğrultusunda ve 1984 yılında yayınlanan "Ortak Çağrı" ile TKP, TİP, TSİP, TKEP, KÖİP, TKSP arasında oluşturulan ve "6 Partili Eylem Birliği Platformu" şeklinde adlandırılan faaliyet; ittifak oluşturma çabalarında TKP'nin artan fonksiyonunu açıkça yansıtmaktadır.

Büyük çoğunluğu ile tabana sahip bulunmayan ismi var, cismi yok bu örgütlerin anılan faliyetleri, liderlerinin 10 Aralık 1984 tarihinde yaptıkları bir toplantı sonucu "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği" şekline dönüştürülmüştür (42).

SSCB'ne bağımlı ve Sovyetler'in Türkiye üzerindeki emellerinin somut bir aracısı olup, bu bağımlılığını 5. Kongre"de kabul edilen tüzük ve programıyla açıkça dile getiren TKP'nin; gençlik, kadın ve işçi kesimine yönelik çalışmalarını kısaca özetlemek gerekirse;

Gençlik kesiminde; TKP'nin yan kuruluşları olan İlerici Gençler Derneği ve İlerici Liseliler Birliği 1979 yılında kapatılmıştır. Halen gençlik kesimindeki çalışmaları yurtdışına kaçan Ahmet Muhtar SÖKÜCÜ tarafından Paris'te kurulan İGD Dış Bürosu tarafından yönlendirilmektedir.

Kadın kesimine ilişkin çalışmaları, yurtdışına kaçan İlerici Kadınlar Derneği Genel Başkanı Beria ONGER tarafından Kopenhag'da kurulan İKD Dış bürosu tarafından organize edilen TKP, işçi kesimine yönelme amacıyla TÜRK-İŞ ve üye sendikalarına sızılacağını da resmen açıklamıştır.

Dünya Barış Konseyi, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, Uluslararası Öğrenci Birliği, Uluslararası Af Örgütü, gibi komünist cephe teşekkülleri ile irtibatları bulunan TKP'nin Merkez Komitesi yayın organı Atılım Dergisi'nin yanısıra, Durum Bülteni, Yol ve Amaç, Yeni Çağ ve Türkiye Postası gibi dergi ve gazeteler ile Bizim Radyo ve TKP'nin Sesi Radyosu aracılığıyla ideolojisine taraftar kazandırmaya çalıştığı görülmektedir.

Kısaca tanıtımının yapılmasına çalışılan TKP'nin yurdumuzun Doğu ve Güneydoğu Bölgelerindeki yaşanan eşkiyalık olaylarındaki izlediği tutuma daha sonra yer verilecektir.

Türkiye'nin doğu insanı üzerinde emperyalist uygulama girişimlerinde bulunan Sovyetler Birliği'nin vaadettiklerinden neleri yerine

(42) Milliyet Gazetesi, 16.12.1984.

getirebileceklerini bir başka Marksist dergiden aktarmak yararlı olacaktır. Böylece Sovyet propagandalarına kapılarak hayaller kuran doğulu gençlerimizden birtakım fanatiklere gerçeği anlatma imkânı doğacaktır.

"Vaprosi Ekonomik" dergisine göre, 1970"de Rus olmayan cumhuriyetlerde yerli nüfus 1959'a nazaran önemli bir düşüş göstermişti. Özbekistan, Prozniya, Moldoviya, Türkmenistan ve Estonya'da artık yerli halk nüfusunun %70'den azını meydana getirmektedir. Tacikistan ve Letonya"da ise bu oran %60'dan düşüktür. Kırgızistan'da ise bugün artık, Kırgız ve Kazak'tan çok Rus vardır. Moskova şefleri, bu gayri millileştirme siyasetini "teorik" olarak ispatlamaya kalkışmakta, "Sovyetler Birliği" çerçevesi içinde milli sınırların eski önemlerini gitgide kaybettiklerini söylemektedirler.

Sovyetler Birliği emperyalist bir güç olarak, uydu ülkelerden ucuz iş gücü emmektedir. Bugün Sovyetler Birliği'nin en uzak bölgelerinde çeşitli yapıtların inşaasında uydu ülkelerden binlerce işçi çalışmaktadır. Arhanglesk civarında, Komi özerk cumhuriyetinde, Kursak demir-çelik kompleksi inşaasında vs... Nitekim sözgelimi Nebi-dağ "Türkmenistovi" işletmesinde inşaat işçilerinin üçte biri Bulgardır. Rus patronları için evler, Moskova şefleri için hastane ve başka binalar inşa etmektedirler.

Kremlin Yeniçarlarının sömürgeci siyaseti, "Kardeş ülke" diye adlandırdıkları bazı doğu Avrupa ülkelerinde ve Moğolistan'da vahşiyane ve şiddetli bir tarzda uygulanmaktadır. Sovyet revizyonistleri bu ülkeleri Varşova Paktı, Komekon ve başka antlaşmalarla kendilerine bağlamış ve basit Rus vilâyetleri haline getirmişlerdir. Bu ülkeleri işgal etmişlerdir, topraklarında askeri üs kurmuşlardır. Bu ülkeler Moskova'nın tasvibini almadan, dış ve iç siyasetin hiç bir önemli meselesinde bağımsız karar alamazlar.

Sovyetler Birliği'nde Brejnev kliği, Rus olmayan milliyetlere karşı II. Katerina ve Nikola Ramanov'un takip ettiği siyasetin aynısını uygulamaktadır. Baltık, Orta Asya ve diğer Cumhuriyetler halklarının

milli hakları reddedilmektedir. Bu ülkeler, Rus göçmenlerinin yerleştirilmesi, milli dil ve kültürlerinin iskân ve Rus dili ile kültürünün bunların yerini alması vs. ile sistemli bir Ruslaştırma planına tabi tutulmaktadırlar. Rus metropolü bu cumhuriyetler, Rusya'nın sanayiini besleyen hammadde, yakıt ve tarım ürünleri kaynağı haline dönüşmüştür. Bu cumhuriyetlerde, Rusya'nın en uzak bölgelerine, yeni sanayi eserleri inşa etmek üzere göndermek amacıyla zorla işçi toplamaktadırlar.

Sınırları Rus olmayan cumhuriyetlerinkiyle uyuşmayan sözde "ekonomik bölgeler" kurarak, bu cumhuriyetleri kendi ekonomilerini işletme hakkından mahrum etmektedir. Bu işletme görevi Rus merkeze bağlı "bölge" yöneticilerine verilmektedir. Şimdi ekonomik bölgeler, cumhuriyetler üstü kurumlardır ve cumhuriyet yöneticisi organlarının özerk haklarını ciddi bir şekilde ihlâl etmişlerdir. Sovyet resmi istatistiklerinin, bu cumhuriyetlerde, yerli halkın nüfusunun toplam nüfusa oranının devamı düşüş kaydetmesi, "Ruslaştırma"nın varlığını göstermektedir (43).

(1) İlk Sovyet Yanlısı Kürt Örgütleri ve Sonrası :

Türk uyruklu olmayanlarca kurulan Marksist-Leninist ilk Kürt öğrenci teşkilâtından sonra, 27 Mayıs 1960 Hareketi'nin getirdiği disiplinsiz hürriyet havası içinde Sovyet yanlısı Kürtçülük yeni boyutlar kazandı. 1967 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin (bu parti içinde Marksist-Leninistler büyük bir çoğunluk teşkil ediyordu) "Doğu Mitingleri" ve "Doğu Geceleri", Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın yurt sathında yayılmasına büyük katkılarda bulundu. Birbiriyle ilgisi yokmuş gibi görünen, fakat aynı isim ve gaye ile aynı tüzüklere sahip olarak kurulan Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın ilki 1969 yılında Ankara'da kuruldu. Bunu sırası ile İstanbul, Ergani, Silvan, Kozluk, Diyarbakır ve Batman'da kurulan aynı isim ve tüzükteki dernekler takip etti. Ne

(43) Sovyet Yeni-Sömürgecileri Halkları Eziyor ve Yağmalıyor, Ulusal Kurtuluş Yayınları, Ankara, 1976.

var ki, bu dernekler hiç bir zaman Türklük şuurunu körletemedi ve halka inemedi. Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın altyapısı ise, "Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi" idi ve bu örgüt illegal çalışıyordu. Örgütlenmeleri, Komünist Partileri gibi hücre esasına dayanmaktaydı. 51 maddeden ibaret olan, Kürtçe ve Türkçe tüzüğü, Türk Anayasası'nın değiştirilmesini öngörüyor, Türk Devleti'nde Kürtler'in ayrı bir millet olduğunun belirlenmesini ve Türk Devleti'nin Kürt ve Türklerden oluştuğunun belirtilmesini, Kürdistan diye andıkları bölgelerde resmi dilin Kürtçe olmasını öneriyorlardı. Bu partinin başkanlığını Dr. Sait KIRMIZITOPRAK yapıyordu. Dr. Faik SAVAŞ, Hikmet BULUTTEKİN, Nazmi BALKAŞ, Hasan YIKILMIŞ, Kuzey Irak'ta bulunan bu partinin polit-büro üyeleri idi. Barzani'nin bir kolu durumundaydılar. Daha evvelki satırlarda da belirttiğimiz gibi, Dr. Sait KIRMIZITOPRAK Sovyet ajanı olduğunun anlaşılması üzerine Barzani tarafından kurşuna dizilmişti. Barzani'nin Partisi de bir sağ-sol, yani Sovyet-Amerikan koalisyonu idi. Amerika, Irak'ta amacına erişip, Barzani'yi bıraktıktan sonra hareket, Sovyetler'in adamı olan Celal TALABANİ'nin eline geçti.

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi ilk nüve olarak Slopi'de kuruldu. Irak'taki Barzani gurubu ile irtibat kurarak, faaliyetini güçlendirmeğe çalıştı. Bilâhare, Merkez Komitesi ve Polit-Büro Kuzey Irak'a yerleşerek faaliyetlerini sürdürdü. Sovyetler Birliği Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin kuruluşunu büyük bir memnuniyetle karşıladı. Ne var ki, bu, TKP'nin Yurt Dışı Faaliyetlerinin Genel Sekreteri Yakup Demir YOLDAŞ/Zeki BAŞTIMAR tarafından yönetildiği günlerde, Kürt komünistleri ile Türk komünistleri Merkez Komite toplantısında birbirlerine girdiler ve Kürtler zâhiren Merkez Komite'den ayrıldılar. Tartışma, Lenin'in "Milletlerin Kaderlerini Tayin" ilkesinin yorumundan doğuyordu. Yakup DEMİR ve taraftarları bu ilkenin yalnız ve mutlaka ayrılmayı değil, bir etnik gurubun ana gurupla anlaşması ve birleşmesi şeklinde yorumlamış, ölümünden önceki günlerde Prag' da toplanan bir teorik toplantıda da görüşlerini açıklamıştı. Bundan böyle Türkiye dahilinde ve Türkiye haricinde Kürtçü komünistler ayrı

bir koloni teşkil ettiler ve TKP'nin, Zeki BAŞTIMAR/Yakup DEMİR yorumunu izleyen komünistlere eleştiriler yağdırdılar. Bunun en oçık ve belirgin örneğini 1977'lerde yayın yapan "Rızgari" adlı Kürt komünistlerin yayın organı verdi.

Türkiye Komünist Partisi'nin Londra Grubu, 1980 yılında topladığı "Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı" kararlarında, Kürtler'i yeniden TKP bünyesine kazanmak için büyük gayret sarfetti. Bu gayretlerin aynını, Doğu Berlin grubu da, TKP Beşinci Parti Genel Kongresi kararlarından sonra, Nabi YAĞCI (kod adı Haydar KUTLU)nın Genel Sekreterliği günlerinde gösterdi. Nabi YAĞCI, Diyarbakırlı bir Kürtçü idi. Ankara Hukuk Fakültesi'nde okumuş, TKP içinde görev yaparken, bütün silahlı fraksiyonlarda faaliyet göstermiş aktif bir Sovyet ajanı idi.

Londra grubunun 1980 toplantısından sonra yayımlanan kararında Kürtçülük konusunda aynen şu fikirler yer alıyordu: "Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, emek-sermaye çelişkisini bulandırır, gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasına güvensizlik, düşmanlık sokar. Bugün Türkiye'de ulusal sorun, Kürt sorunudur. Türkiye Kürdistan'ı, Türkiye Devleti sınırları içinde ezilen bir ulustur. Türkiye'nin zor kullanarak ülke sınırları içine kattıkları bir bölgedir... Türkiye Kürdistan'ı Türkiye'nin iç sömürgesidir. Bugün çeşitli yarı-feodal biçim ve kalıntılarınında belirli ölçüde varlığını sürdürdüğü Türkiye Kürdistanı'nda kapitalizm egemendir. Bunun yanısıra, Türkiye bütünündeki hızlı kapitalist gelişme, finans-kapital egemenliği, devlet tekelci kapitalizminin oluşması Kürt ulusunun ezilmesini, sömürülmesini yeni bir tarihsel temelde katmerleştiriyor. Kapitalist gelişme, Kürt ulusal hareketinin bugün ulaştığı boyutların altında yatan temel etmendir. Türkiye'de bugün Kürt ulusal hareketi ile proletaryanın öncülük ettiği sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımını tek bir yumruk olarak birleştirmeliyiz. ...Kürt ulusunun ayrılma hakkını savunmak, Türk ve Kürt proletaryasının örgütsel birliğini sağlamanın vazgeçilmez koşuludur. Çünkü Türk proletaryasının enternasyonalist ruhta eğitimi olmadan bu birlik sağlanamaz. Öte yandan, Kürt komü-

nistlerinin de ezilen ulus dar görüşlülüğüne karşı savaş vermeleri gerekir..." (44).

Londra grubunun lideri ve teorisyeni R. YÖRÜKOĞLU (asıl adı Nihat AKSEYMEN), Londra'da basılan "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" adlı bir kitabının 4. basımının 196. sayfasında, Kürtçülük konusunda açıkça şunları yazmaktadır: "Kürt halkı Türkiye Devrim hareketi için çok önemli, devrimci potansiyel taşıyan bir bağlaşıktır (müttefiktir). Bugün büyük bir kırım tehlikesi ile karşı karşıyadır. Kürt halkının hem ayrılma hakkı dahil, kendi yazgısını belirleme hakkını en açık bir biçimde içten savunmak, hem de ayrılmaması için, birliğin savaşta ve savaş sonrasında, Türkiye ve uluslararası koşullar açısından sağlayacağı yararı anlatmak gerekir..." (45)

R. YÖRÜKOĞLU, aynı kitabının 188. sayfasında TKP'nin Berlin grubunun o zamanlar başında bulunan İ. BİLEN'e tevcih ettiği soruların 11 ve 12. maddelerinde şunları sorar:

"Kürt halkının kendi yazgısını kendi belirlemesi hakkını, yani özünde ayrılma hakkını ikircimsiz (tereddütsüz), amansız-fakatsız tanıyor musunuz? Yoksa liberal burjuvaziye hoş görünmek çabası ile bin dereden su mu getiriyorsunuz? Kürt halkının devrimimiz açısından oynayacağı canalıcı rolü tanıyor musunuz?

Londra grubu ile, Berlin grubu arasındaki ayrılık gibi görünen tartışmanın temelini, TKP'nin de anarşi günlerinde elde silah, terör olaylarına karışıp karışmaması sorunu doğuruyordu. Londra grubu, anarşik olayları devrim anı kabul ediyor, İ. BİLEN ise Sovyetler'den aldığı direktiflere uyarak daha temkinli davranıyordu. Çünkü, anarşik olayların arkasında Sovyetler Birliği Subversif Faaliyetler Servisinden başka bir örgüt yoktu. Eğer, Moskova'nın açık yanlısı ve kuklası TKP de işin içine katılırsa, Sovyet foyası olduğu gibi meydana çıkacaktı.

---

(44) Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı Kararları 1980, İkinci baskı, Mart, 1980, Londra, Sf.: 48-49.

(45) Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye, R. Yörükoğlu, Londra, 1979, Dördüncü baskı, Sf.: 196.

12 Eylül hareketinde, gerek anarşik odakların ve gerekse TKP'nin Türkiye içindeki örgütleri çökertildikten sonra, Moskova'ya bağlı dış büro, Beşinci Parti Kongresi kararlarında, R. YÖRÜKOĞLU'nun tezlerini benimsemiş oldu. Zaten, R. YÖRÜKOĞLU da Sovyet telkinlerinin dışında bir şey yazmıyordu. Moskova, iki görüşü çarpıştırarak, sanki TKP içinde geniş tartışma özgürlüğü olduğu intibaını yaratmak istiyor, bir de Londra grubunu desteklemekle, demokratik ülkeler içinde bir merkezin bulunmasından doğacak yararları hesap ediyordu.

Şimdi, Haydar KUTLU (Nabi YAĞCI) Yoldaşın Genel Sekreterliği'nden sonra, TKP Berlin grubunun görüşlerini yayan "Bizim Radyo" ve "Türkiye Komünist Partisi'nin Sesi" radyosunun yayınlarından parçalar alalım.

(2) TKP Beşinci Kongre Kararlarından Parçalar:

1. "İşçi sınıfının, halkın diktatörlüğe karşı bütün güçlerin önündeki görevi, savaş yolunu aydınlattı. Ortaya somut bir savaş planı koydu. Özetlemek gerekirse bu plan... Kürt halkı üzerindeki şovenist zorbalığa karşı ulusal çapta bir direnişe hazırlamaktır..." (46).

2. "Anti-Particiliğin panzehiri, milyonları devrimci savaş için ayağa kaldırma yolunda, gerektiğinde ölümü de göze alarak iş yapmaktır" (47).

3. "Beşinci Kongre delegelerinin yüzde 42'si işçi, yüzde 58'i aydın, Kürt delegelerin oranı yüzde 22, kadın delege oranı ise yüzde 11 idi."

4. "Türk ve Kürt tüm emekçiler, yurtsever subay, astsubay, erler, gençler, kadınlar, ilerici politik tutuklular, politik göçmenler diye halkımıza çağrıda Türkiye Komünist Partisi kurulduğu günden bu yana bir gün olsun fire vermeden, halka gerçekleri anlatmayı görev bildiği..." (48).

(46) TKP'nin Sesi Radyosu ve Bizim Radyo 4 Kasım 1983.
(47) TKP'nin Sesi Radyosu ve Bizim Radyo 4 Kasım 1983.
(48) TKP'nin Sesi Radyosu ve Bizim Radyo 9 Kasım 1983.

5. "Ulusal Sorunun Çözümü : Halk erki, ulusal sorunu çözecektir. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı, yani ayrılmak hakkı gerçekleşecektir. Eğer Kürt halkı özgür iradesi ile Türk halkıyla birlikte kalmaya karar verirse, ortak devlet... koşullarına uygun bir şekilde düzenlenecektir. Demokratik devletin anayasasında Kürt halkının ayrılma hakkı güvence altında olacaktır...." (49).

6. "Partinin (TKP'nin), Kürt ulusunun, kendi kaderini tayin hakkını yani ayrılma hakkını ödünsüz savunma çizgisi, hiç bir çarpıtmaya ve yanlış anlamaya olanak tanımayacak biçimde netleştirildi" (50).

(3) Türkiye'deki Kürtçü Komünistlerin Görüşleri :

1. "Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkı ise, Kürt milli meselesinin, kapitalizm sınırları içerisinde elde edebilme imkânı olan bir parçasıdır. Ve diğer milletlerle arasındaki hak eşitsizliği alanına inhisar eder. Zira bir milletin kendi kaderini tayin hakkı kavramı içerisine emperyalizmle her türlü bağları koparmış olması şartı girmez..." (51).

2. ÜRÜN Dergisi Çevresi (52) :

"Rızgari" adlı Kürtçü komünist yayın organı, Yakup DEMİR (Zeki BAŞTIMAR)in Genel Sekreterliği zamanında, Doğu Berlin'deki TKP merkezindeki Türk-Kürt komünistleri kavgasından sonra, TKP'nin 1977'lerde Türkiye dahilinde legal organı olan Ürün Dergisi'ne verdiği cevapta, Kürt Komünist Partisi'ni ön plana çıkarmak ve TKP'yi tasfiye etmek amacı ile, Merkez Komite'deki eski kavgayı sürdürmektedir. Bu broşürden bazı parçalar aldıktan sonra, Lenin'in "Milletlerin

(49) TKP'nin Sesi Radyosu 30 Kasım 1983.

(50) TKP'nin Sesi Radyosu, 12 Aralık 1983.

(51) Doğu'da Referandum Üzerine - Türk Şovenisti "Halkın Sesi" Kürt Milletinin Kendi Kaderini Tayin Hakkını Nasıl İnkâr Ediyor", Halkın Kurtuluşu Yayınları, İstanbul, 1977. Sf. : 9.

(52) Ürün'ün Sosyal Şoven Milliyetçi İdeolojisinin Teşhisi Üzerine : Rızgari, İstanbul, 1977.

Kaderini Tayin Hakkı" kitabının nasıl spekülasyonlara alet edildiğine kısaca temas edilmekte de yarar vardır.

"Rızgari" epigram olarak Lenin'in "Milletlerin Kaderlerini Tayin Hakkı" kitabından şu parçayı almaktadır: "Ezen ülkelerde işçilerin enternasyonalist eğitiminin ağırlık merkezini, zorunlu olarak ezilen ülkelerin ayrılma ve bağımsız devlet olarak mevcut olma hürriyetinin propagandası ve savunması teşkil etmelidir. Bu propagandayı yapmayan ezen ulusun sosyal demokratını, emperyalist ve şarlatan diye nitelendirmek hakkımız, ödevimizdir. Bu istek mutlak bir istektir, hatta Sosyalizm kurulmadan önce böyle bir isteğin gerçekleşmesi ihtimali binde bir olsa bile".

Burada, bilmeyenleri uyarmak için, Lenin'in sözü edilen kitabı hakkında biraz bilgi vermeliyiz ki, "Rızgari"nin nasıl bir spekülasyona kaçtığı kendiliğinden meydana çıksın. Lenin bu kitapta toplanan makaleleri, Rosa Luxemburg'a karşı bir polemik olsun diye yazmıştır. Rosa Luxemburg ve Polonyalı arkadaşları, Polonya'nın Çarlık Rusyası'ndan ayrılıp bağımsız bir devlet kurma hakkının bir eylem programı değil, bir ilke olarak dahi savunulmasına karşıdır. Çünkü, biliyorlardı ki, Çarlık Rusyası'ndan ayrılan ve devrim yapmamış bir Polonya Çarlık Rusyası'nın hegemonyası ve ekonomik bağımlılığı altında olacak, hiç bir şey değişmeyecekti. Lenin ise bu kitaptaki yazılarını Çarlık Rusyası'nda Bolşevik ihtilâlini kızıştırmak ve hızlandırmak için, Polonya'nın kaderini tayin hakkını bir ajitasyon konusu olarak kullanmış ve Rosa Luxemburg'un görüşlerine karşı çıkmıştı. Genel bir ilke değildi Lenin'in milletlerin kaderlerini tayin hakkı. Polonya için özel bir ajitasyon konusu idi. Lenin bu ilkeyi milletlerin kaderini tayinini, 1917 devrimi günlerinde Asya Müslüman Türklerini, Türkistan'ı kandırmak için de ileri sürmüş, devrimle iktidarı aldıktan sonra, Kızılordu vasıtası ile bu ülkeleri işgal ederek sözde federatif devletler içinde birleştirerek, büyük Rusya ideolojisinde önemli bir adım atmıştı. Lenin'i bu amaca ulaştıran iki yüzlülüğün belgesini aynen alıyoruz. Bu iki yüzlü belge bütün Orta Asya Türklüğünün Rusya'nın

hegemonyası altına girmesini sağlamış, Rus emperyalizmi, mazlum halklar üzerine baltasını indirmiştir.

(4) Rusya'da Yaşayan Halkların Haklarına Dair Beyanname :

Bu yılın Temmuzunda toplanan Birinci Sovyetler Kongresi Rusya'da yaşayan halkların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi hakkını tanımıştı. Kasım'da toplanan İkinci Sovyet Kongresi de Rusya'da yaşayan halkların bu vazgeçilmez hakkını daha kesin ve kararlı olarak doğrulamıştır. Bu kongrenin dileklerini yerine getirmek isteyen Halk Komiserleri Konseyi aşağıdaki ilkeleri, milliyetler sorunu konusundaki çalışmalarına temel olarak almayı kararlaştırmış bulunmaktadır :

1. Rusya'da yaşayan halklar eşittir ve egemendir.

2. Rusya'da yaşayan halkların, ayrılmaya ve bağımsız bir devlet kurmaya varacak kadar serbestçe kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakları vardır.

3. Herhangi ya da bütün milli ve milli-dini imtiyazlar ve gerilikler kaldırılacaktır.

4. Rus topraklarında oturan azınlıklar ve etnografik gruplar serbest olarak gelişeceklerdir.

Gerekli kanunlar Milliyetler Komisyonu'nun kurulmasından sonra hemen hazırlanmaya başlanacaktır.

Rus Cumhuriyeti adına Milliyetler Halk Komiseri : Cugaşvili STALİN.

Halk Komiserleri Konseyi Başkanı : Viladimir Ulyanov LENİN (53).

Milletlerin kendi kaderlerini tayin ettiği konusunda Rusya'da bir tek örnek göstermek 1917'den bu yana mümkün olmamıştır. Biraz

(53) Dünyayı Sarsan 10 Gün, John Reed, İstanbul, 1967, Sf. : 213.

özerklik isteyen yerel partiler büyük temizleme hareketleri içinde yok olup gitmişlerdir. Bırakınız kendi kaderlerini tayin hakkını, Çekoslovakya gibi bir ülke, kendi ekonomik programını liberalleştirmek istedi diye Kızıl Ordu tarafından işgal edilmiş, liderleri tasfiye edilmiştir. Macaristan'da özgürlük için başkaldıranlar, Kızılordu'nun alev kusan tanklarıyla öldürülmüştür. Polonya'da Bağımsız Dayanışma Sendikası'nın demokratik hak taleplerine, askeri darbe ile karşılık verilmiştir. Dimitrof; Tito ile Balkan Federasyonu kurmak istediği, Romanya ile gümrük duvarlarının kaldırılmasına çalıştığı için tasfiye edilmiştir. Yunan iç savaşı Sovyetler'in değil, Yugoslavlar'ın denetiminde diye Stalin'in provakasyonu ile alt edilmiştir. Tito faşist ilân edilmiştir. Mao, bağımsızlığını koruduğu için Rusya tarafından hücumlara uğramıştır. Enver Hoca'nın Arnavutluğu da aynı akibete uğramış dünyadan tecrid edilmiştir.

Afganistan'da olanlar ise, "millet" olarak kimlerin kabul edildiğini açıkça göstermiştir. Zira, gerçek Afgan halkı, Rus işgal orduları ile çarpışmakta veya Pakistan-İran sınırlarına ulaşmaya çabalarken; bir Sovyet ajanı, Afgan milleti adına Rus ordularını davet ederek! bağımsızlığını! koruyabilmektedir.

Şimdi, bu açıklamalarımızın ışığında, milletlerin kaderlerini tayin hakkına safça bağlanan "Rızgari" Dergisi'nden bir iki alıntı verebiliriz. Bu alıntıları dahi, Lenin'in ünlü eserinde bir genelleme değil, Polonya ile ilgili özel bir durum olarak ele alındığı için, gene Lenin'in aynı eserinden alacağımız parçalarla çürütebiliriz. Gelelim "Rızgari" Dergisinin aldatmacasına :

"Günümüzde devrimci hareketin birçok temel sorunları ve buna bağlı olarak Kürdistan sorunu bir kısım siyasi görüşler tarafından tartışılmakta ve derinleştirilmektedir."

Rızgari (54);

(54) Rızgari. Say. : 6.

"1917 Ekim devriminden 3 yıllık kısa bir dönem sonra Sovyetler Birliği desteği ile Türk İşçi Sınıfı örgütlenmeye başladı."

Rızgari (55);

"Belirleme, Türk sosyalistlerinin ve Kürt halkının anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin tarihsel ve pratiksel perspektifle dışladığı bir konudur. Marksist-Leninistlerin bu sorunu programlaştırmaları, o sorunu sadece teorik olarak siyasi programlarında belirtmeleri değildir. Aynı zamanda bu sorun için pratik mücadele de zorunludur."

Rızgari (56);

"Ûrün Dergisi'nin öncelikle "ulusların kaderlerini tayin etmeleri hakkı" ve Kürdistan sorununu teorik ve ideolojik olarak olgunlaştırmasını gerektirmekteydi."

Rızgari (57);

"Ulusal sorun sadece ulusal baskıdan kurtulma sorunu değildir. Aynı zamanda sömürgeler sorunu olarak, emperyalizmden, sömürgecilikten ve sömürüden kurtulma eylemidir."

Rızgari (58);

"Kürt marksistlerinin anti-sömürgeci eylemlerini karalamak için uğraş göstermektedir ve bununla da kalmayarak "ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı" ilkesini koflaştırmak istemektedir."

Rızgari (59);

"Ulusların kendi kaderlerini tayin etmeleri hakkı; ayrılmak, bağımsız devlet kurma hakkı ve siyasal bağımsızlığa kavuşma demektir."

Rızgari (60);

---

(55) Rızgari. Sayı : 7.
(56) Rızgari. Sayı : 7.
(57) Rızgari. Sayı : 8.
(58) Rızgari. Sayı : 11.
(59) Rızgari. Sayı : 11.
(60) Rızgari. Sayı : 14.

TÜSTAV

"Ezilen ulusun örgütlenmesi, ayrılma hakkı, bağımsız devlet kurma ve siyasi bağımsızlığa kavuşmasıdır. Ayrılma hakkı mutlak bir haktır.

Rızgari (61);

"Ayrılmayı ve bağımsız devlet kurmayı sosyal ve ulusal mücadelelerin geliştikleri tarihi dönemin karakteri, o toplumun ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve tarihi koşulları tayin eder."

Rızgari (62);

"Ezilen ulusların ayrılma, bağımsız devlet kurmaları hakkı ve siyasi bağımsızlığı elde etmeleri konusunda ve buna uygun ideolojik ve siyasal mücadele vererek kitleler arasında sömürgeci güçlerin oluşturduğu sosyal-şoven yapıyı kırmak ve kitleleri bu konuda bilinçlendirmektir... O'nun görevi kayıtsız şartsız birliği savunmak değil, Kürt ulusunun ayrılma ve bağımsız devlet kurma hakkını savunması, programlaştırılması ve bununla ilgili teorik yapının oluşturulmasıdır."

Rızgari (63);

"Ulusların kaderlerini tayin etme hakkı ilkesini savunurken, ideolojik ve siyasal planda bunu olgunlaştırırken, ezen ulus Marksistlerinin görevi ezilen ulusun siyasal bağımsızlık hakkını siyasi programlarına almaktır."

Bu kandırılmış ve beyinleri yıkanmış insanlar eminiz ki, Lenin'in "ulusların kaderlerini tayin hakkını" bütünüyle okumuş değillerdir. Eğer okumuş olsalardı, bu kitabı oluşturan makalelerin, Rosa Luxemburg ile Polonya'nın özelini ilgilendiren fikirler olduğunu kabul ederlerdi. Lenin bu makalelerinde uluslararası bir geneli değil, Polonya ile ilgili bir özeli, Rusya'da ajitasyon konusu yapmak için kaleme almıştır. Lenin'in adı geçen eserinin 31. sayfasındaki şu fikirleri, TKP' nin olsun, Kürtçü komünistlerin olsun, görüşlerinin nasıl temelsiz ol-

(61) Rızgari. Sayı : 15.
(62) Rızgari. Sayı : 15.
(63) Rızgari. Sayı : 18.

duğunu açıklamağa yeterlidir. "...Gerçekten ciddi ve derin her siyasi meselede gruplaşma, sınıflara göre oluyor, uluslara göre değil.." Lenin'in bu sözleri, "niçin saklayalım mesele Kürt milletinin kurtuluşudur" diyen, İbrahim KAYPAKKAYA'nın da görüşlerine indirilmiş bir şamardır (64).

KAYPAKKAYA şöyle diyor: "Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı. Artık bu Buharinci formülasyondan vazgeçelim ve Kürt milletinin kaderini tayin hakkı diyelim." Lenin'in ifade ettiği gibi eğer gruplaşmalar sınıflara göre oluyorsa ve bu sınıfın da proleterya enternasyonalizmi ilkesi gereği, enternasyonalist çıkarları varsa, aynı sınıflar arasındaki bu mücadele neden? Kürt milleti de ne demek oluyor? Kürt milleti, Türk milletinin içinde onun boyundan gelen, aynı tarihi geçmişi paylaşmış bir halktır. Tek bir millettir: Türk Milleti.

G. DOĞU VE GÜNEYDOĞU BÖLGESİNDEKİ OLAYLAR VE NEDENLERİ:

Cumhuriyetimizin 61. yılında Türk milletine reva görülen haksızlıklar konusunda, açıklama yapılması gereken olaylardan birisi de, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde eşkiyanın başlattığı olaylardır.

15 Ağustos 1984 tarihinde Eruh, Şirvan, Şırnak ve Şemdinli'de başlatılan olaylarda, ilk olarak Eruh ilçesi karakol binasına baskın, ikinci olarak Şemdinli'de subay lojmanlarına, jandarma karakoluna ve üçüncü olarak Şirvan Garnizonuna ve Şırnak'ta jandarmaya yönelik olarak başlatılan olaylarda bir astsubay ve bir er, 30 Ağustos 1984 tarihinde ise iki erimiz şehit edilmiştir.

Olaylar sırasında kurşunlananlar; dördü çocuk beşi de kadın olmak üzere, masum vatandaşlardır. Öldürülme nedenleri ise, kanundan yana olmak, eşkiyaya yataklık yapmamaktır.

---

(64) Kızıl Siyasî İktidar Sf.: 24, İ. Kaypakkaya.

Meydana gelen eşkiyalık olayları, yakın geçmişe kısaca bir göz atarak, incelendiğinde; 12 Eylül öncesi terör ve anarşi yaratarak, sağlanacak ortamdan yararlanmak suretiyle iktidara gelmeyi amaçlayan ideolojik mihrakların bir kez daha ortaya çıktığı görülecektir.

Can ve mal güvenliğinin kalmadığı ve yok edilmenin arifesindeki Türkiye'de son anda Silahlı Kuvvetlerin müdahalesi ve Güvenlik Kuvvetleri ile halk işbirliği sonucu anarşi büyük çapta önlendi. Teröristler tek tek yakalanıp, kanun önüne çıkarıldıkça, beslendikleri kaynaklar kurutuldukça, anarşi de yok oluyordu. Bu gelişme, anarşistler ve onların perde arkasındaki destekleyicileri için büyük bir yenilgiydi. Bunlar, yeni çıban başları yaratıp, malum hedeflerine ulaşmak için yeni yollar denemeliydiler. Deneme alanı olarak da Güneydoğu' da birkaç kasabayı seçtiler ve denediler.

Neden bu bölgeyi seçtiler, sorusunun cevabı da açıktır : Bu bölge, Türkiye genelinde düşünüldüğünde ekonomik ve sosyal problemleri daha yoğun olan bir bölgedir. Bu nedenle istismarının daha kolay olabileceğini millî bünyeden ayrılması için yapılacak baskının daha etkili olabileceğini düşündüler. Bölgenin çetin coğrafi şartlarının yanısıra, İran-Irak arasındaki savaş halinden istifade ile güvenlik kuvvetlerinin takibinden kolaylıkla sıyrılabileceklerini düşündüler. Böylece eşkiya bölgesi olarak, bu kesim seçilmiş oldu. 1984 yılında sahnelenen eşkiyalık gösterisi, Mayıs 1983 ayında da sahnelenmişti.

1983 olaylarının anotomisinin çıkarılması, bize 1984 olaylarının iyi değerlendirilmeleri imkânını verebilecektir. 1983 olaylarında eşkiya, Türkiye'de cinayet ve soygun yapıp, Irak'a Irak'da soygun ve cinayet yapıp, Türkiye'ye kaçıyor, fırsat buldukça tesisleri sabotaja yelteniyor, nakliyecileri kurşunlayarak, taşıtlarını yakıyorlardı. Eşkiyalık Türk-Irak ticaretini ciddi bir biçimde tehdit ediyordu. Bölge halkının şikayetleri, dayanılmaz boyutlara ulaşmıştı. Gelişmenin bu seyrinde Türk ve Irak hükümetleri eşkiyayı defalarca uyarmasına rağmen, bu uyarıların sonuçsuz kalması üzerine, Huzur Harekâtı'nın yapılması

şart oldu (65). Harekât sırasında yakalanan eşkiyalar arasında ASALA ve benzeri kuruluşların militanları da vardı. Üzerlerindeki silahlar, gördükleri eğitimin düzeyi, Türkiye'ye Güneydoğu'dan açılmış bir harp cephesi görünümü arzediyordu. Böylece, "Apocu"ya da "PKK" diye bilinen eşkiyanın komşumuz Suriye'de sayıları 8'i bulan terör kamplarında üslendikleri, bu kamplarda Avrupa ülkelerinde sıkı işbirliklerine tanık olunan "Ermeni - Bölücü" ikilisinin eğitim gördükleri de bir kez daha sergilenmiş oldu (66).

Durum böyle iken, sınır komşusu Türkiye'yi bölmek ve Sovyetlere bağlı uydu bir ülke kurulmasını sağlamak amacında olduğunu ve bu amacını gerçekleştirebilmek için Lenin'in "Ulusların Kendi Kaderini Tayin" ilkesini istismar aracı olarak kullanan TKP'nin bu konuda neler söylediğine kısaca göz gezdirelim :

TKP'nin Güneydoğu'da gelişen olaylar karşısında Güvenlik Kuvvetleri tarafından başlatılan harekâtın haklılığını örtbas ederek, bu hareketi devlet terörü yaratılması şeklindeki istismarına ilişkin birkaç örnek verelim :

"Teröristlerle savaşıyoruz yalanı ile diktatörlük, Kürt halkına gözdağı seferine çıkmıştır... Şimdi Kürt halkı yalnız zorlu kışla değil, köy basan, yolkesen bu terörle de baş etmek zorunda" (67).

Cumhurbaşkanı'nın sorunları ve vatandaşa verilecek hizmetleri bizzat yerinde tesbit amacıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerini ziyaretinde yaptığı konuşmaları çarpıtan TKP şöyle demektedir.

"Huzur Operasyonu adı altında Güneydoğu Anadolu'da Kürt halkına karşı girişilen kırım ve insan avı tüm şiddeti ile sürerken, Kenan EVREN'in Şemdinli, Hakkari ve Yüksekova'da yaptığı konuşmalarda Kürt halkına karşı tehditler savurduğu..." (68).

---

(65) Devlet Olmak İçin, Cihan Yamakoğlu, Ankara, 1985.
(66) Cumhuriyet Gazetesi, Uğur Mumcu, 2.12.1984.
(67) TKP'nin Sesi Radyosu, 4.10.1984.
(68) Bizim Radyo, 23.10.1984.

Oysa ki, TKP'nin iddia ettiği gibi, sürdürülen harekât sırasında güvenlik kuvvetlerinden bölge halkına bir zarar gelmemiştir. Sadece silahlı çatışmalarda güvenlik kuvvetlerinin hayatına kasteden 13 eşkiya ölmüştür. Eşkiya ise, 2'si subay 4'ü astsubay 17'si er olmak üzere 23 görevliyi şehit etmiş, 40'dan fazlasını da yaralamıştır.

Kaldı ki, TKP'nin iddialarının aksine, bu vatanın her yerinde oturanlar Bitlislisi, Malatyalısı, İstanbullusu, Adanalısı, hatta Deliormanlısı hepsi aynı kandan gelen insanların çocuklarıdır. Bitlis'li bir aileye mensup İsmet Paşa, (İnönü) Türkiye'de Başbakan, Cumhurbaşkanı olmuştur, çünkü bir bütün olan bu vatanda oturan bütün insanlar birbirlerinin kardeşidir, birbirlerine kanla, engin tarihle bağlıdırlar. Ancak dış destekli kandırılmış birkaç zavallı, bu birliği bozmak için çalışırlar (69).

"TKP Türk ve Kürt emekçilerinin ortak mücadelesi olmadan bu diktatörlüğü yıkmak mümkün değildir." (70).

Derken halkın % 92'sinin evet oyu ile işbaşına gelmiş bir hükümete ve T. C. Devletine karşı savaş açtığını açıkça ilân etmektedir.

"12 Eylül 1980'den bu yana üzerlerindeki ulusal baskı kat kat artan Kürt halkı şimdi toplu kırımlardan geçiriliyorlar, yerlerinden yurtlarından ediliyorlar" (TKP'nin Sesi Radyosu 24.11.1984) diyebilen TKP'ne gariptir ki, 12 Eylül Harekâtını karalamaya çalışırken, Eylül 1980 öncesi PKK'lı eşkiya çetesinin yöredeki vatandaşlarımıza uyguladığı işkence ve zulüm olayları TV ekranlarından gösterilirken ya da yakalanan elebaşılarının basında yer alan nedamet ve itirafları karşısında sessiz kalabilmektedir.

Halbuki, Avrupa Parlamentosu üyesi, Türk-İngiliz Parlamento Grubu Başkanı James SPİCER'in basına yaptığı açıklamada belirttiği gibi, Türkiye'nin parçalanmasını ve bir iç savaşa sürüklenmesini isteyenler için Türk Ordusu'nun yönetime el koyduğu 12 Eylül 1980

(69) Görüş Gazetesi, Aralık 1984, Nejat Göyünç Malatya.
(70) TKP'nin Sesi Radyosu 18.12.1984.

tarihi en acı gün olmuştur. Zira ordu tek bir vuruşla ülkeyi istikrara kavuşturmuş, tam demokrasiye doğru uygun bir yol başlatmıştır (71).

Yine Fransa'nın en etkili gazetelerinden "Le Figaro"da yayınlanan bir makalede, "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 1980'de millî birliği korumak ve hukuk devleti ile Batılı anlamda demokrasiyi yeniden tesis etmek için gerçekleştirildiği ve kısa sürede ülkede asayiş ve huzuru sağladığının belirtilmesi; TKP tarafından sürekli olarak karalanmasına rağmen 12 Eylül Harekâtı'nın zorunlu nedenlerle ve haklı gerekçelerle yapıldığının, Batı'lı ülkelerde de kabul edildiğini gösterir somut bir örnektir (72).

TKP'nin yayınlarında sürekli olarak tekrarlanan bu tür iddialardan da anlaşılacağı gibi, Güneydoğu'da sahnelenmek istenen senaryonun ardında yatan gerçek, Türkiye'nin parçalanmasını ve bölünmesini temindir. Tabiidir ki, eşkiyanın iplerini idare eden güçler zamanlamayı çok iyi yapmak zorundadırlar. Türkiye'de bugün çok önemli kararlar alınmakta ve uygulanmaktadır. Kısa adı GAP olan ve Atatürk Barajını da içerisine alan Güneydoğu Anadolu Projesi ile Keban Barajı, başlatılan eğitim seferberliği, yapılacak yatırımlara verilen kredilerde indirimler, kolaylıklar sağlanması gibi teşvik ve yardımlarla anılan bölgedeki vatandaşlarımıza hizmet götürülmesi amaçlanmıştır.

Sayılan örneklerden, Güneydoğu Anadolu Projesinin kapsamına, Şanlıurfa, Mardin ve Diyarbakır illerinin tamamı ile Adıyaman, Gaziantep ve Siirt illerinin bir bölümü girmektedir. Bölgedeki toplam köy sayısı 4110'dur. Proje ile ilgili çalışmaların tamamlanmasından sonra bölgede yaklaşık 1,8 hektar tarım arazisi sulanabilecek ve Türkiye elektrik üretiminin % 50 kadarı elde edilecektir. GAP gerek inşa edilecek tesislerin çokluğu, gerekse yayıldığı alanın büyüklüğü yönünden, benzerlerine oranla yeryüzünde önde gelen çalışmalar arasında yer almaktadır.

(71) Hürriyet Gazetesi, 9.11.1984.

(72) Cumhuriyet Gazetesi, 19.12.1984.

Bölge halkı için bir umut olduğu kadar, devlet için de görev olan projenin gerçekleşmesiyle bölgeye büyük bir yarar sağlanmış olacaktır.

Yine Türkiye'nin elektrik üretiminde en önemli yere sahip olan Keban ve Karakaya Barajlarının da anılan bölgemizde olduğu bilinirken, GAP Projesi kapsamı içerisinde, Fırat nehri üzerinde kurulması planlanan ve kapasite açısından dünyada beşinci büyüklükteki Atatürk Barajı da bölgeye götürülen hizmetlerin diğer örneklerini teşkil etmektedir.

Devlet elinin uzanması ve götürülen hizmetler karşısında, istismar konusu bulmada güçlük çeken bölücü eşkiya; yöre halkına devlet terörü uygulandığı, baskı ve zulüm yapıldığı şeklindeki iddialarının tekrarına eklediği eşkiyalık olaylarıyla vatandaşı kendi saflarına çekmeye çalışmaktadır.

Ancak tarih boyunca türlü entrika ve çabalara rağmen, birlik ve bütünlüğünü muhafaza eden Türkiye Cumhuriyeti, bu gibi eşkiyalık olayları ile parçalanamayacak ve devletin götürdüğü hizmetlerle bölge halkının refah seviyesi yükseldikçe, ileri sürülen iddialar mesnetsiz kalacaktır.

H. İTİRAFLAR:

Ekim 1983 tarihli nüshasından itibaren APOCU olarak anılan PKK örgütü ile Celal TALABANİ'ye bağlı KAWA liderleri ile ilgili yapılmış uzun bir röportaj neşreden "Tercüman Gazetesi" pişman olmuşların feryatlarını sütunlarına olduğu gibi almıştır. Biz bunlardan çok azını iktibas etmekle yetineceğiz.

Ortak Bildiri; imzalayanlar : Ş. Dönmez, A. Gündüz, Y. Merkit H. Akbalık, V. Gönenç, H. H. Karakoç, E. Değirmenci, S. Efe, T. Düzgüner, A. Balçık, A. Polat, M. Girgin, O. Gültekçi.

"...Millete, devlete ve insanlığa karşı suç işledik. Bugün bedeli ne olursa olsun, işlediğimiz suçun hesabını vereceğiz. Türk milleti adına yargılama yapan mahkemeler nezdinde millete hesap vermenin gerektiğine inanıyoruz. Biz geçmişte savunduğumuz düşünceleri reddetmekle yetinmenin yeterli olmadığı inancındayız. Bunun için bundan sonraki yaşantımızda, vatan hainlerine, millet düşmanlarına, kısaca insanlığa ve toplumumuza zarar veren güç ve örgütlerle mücadele etmek ve devletin yanında olmak amacındayız. Tutuklu bulunduğumuz cezaevinde devletin komünizme, bölücülüğe ve yıkıcılığa karşı yürütmek istediği mücadelede pişmanlık göstermekle yetinmeyip, devletin yanında mücadele etme doğrultusunda tercihini yapan kişileriz. Ve cezaevlerinde bizler gibi devletin yanında olmayı tercih eden kişilerin bulunduğunu da belirtmek isteriz. Sonuç olarak bugünkü tavrımızı şöyle izah edebiliriz: Bu tavır komünist ihanete vurulan bir darbedir. Bu tavır Türklük şuurunun yeni bir şahlanışı, damarlarımızdaki soylu kanın ihanete isyanıdır. Bu tavır Sakarya'da, Dumlupınar'da, Kocatepe'de vatan uğruna kanlarını akıtan şehitlerin ruhuna okunan fatihadır. Bu tavır Türklüğün yeni zaferidir. Bizi lütfen dinleyin, sesimize kulak verin. Af değil, ilgi bekliyoruz."

PKK Örgütü Diyarbakır Sekreteri Hıdır AKBALIK:

"...Her ne kadar bu duruma gelişimizde, çeşitli ekonomik, sosyal, siyasal meselelerin etkisi küçümsenecek gibi değilse de bizi o ihanet bataklığına sürükleyen komünist ideolojidir ve bu ideolojinin patronluğunu Sovyetler Birliği yapmaktadır... Örgütlerin acımasız ve en kanlısı olan PKK (Apocular) Örgütünün Diyarbakır sorumluluğunu yaptım. Örgüt Merkez Komitesi'nin aldığı kararlar sonucu, birçok eylem yaptırdım. Bu eylemlerin içinde öldürülen polis memurları ve sivil insanlar da var. Öldürülen insanların hiç birini ne ben ne de eylemi doğrudan doğruya yapan kişiler tanımıyor. Öldürmeler sadece örgütün kararı. Ve bizler örgütün kararlarını uygulamak için tanımadığımız insanların ölümüne sebep olduk. Örgüt içinde faaliyette bulunduğum

zamanlarda birçok şeye şahit oldum. Olanları kendi karakter ve kişiliğim kabul etmemekle birlikte içine düştüğüm ilişkiler sonucu örgütün talimatını yerine getirmek zorunda idim. Çünkü faaliyetlerinin dışında kalmak isteyen birçok insanın akibetine bizzat şahit olmuştum. Bağlarımı koparmağa çalışmam veya pasif bir tavır takınmam mutlaka benim de sonum olurdu. Yakalanıp cezaevine geldiğimde örgüt mensupları ile arkadaşlık ilişkisini geçmeyen bir bağım kalmıştı. Buna rağmen örgüt mensuplarının şüphelenmemesi için, onlardan daha kararlı, daha inançlı bir tavır takınmaktaydım."

Hıdır AKBALIK, Türkiye'deki terörün Sovyetler'in yayılma politikasından kaynaklandığını, gelişmekte olan ülkelerde, ajan durumuna getirilen ideoloji bezirganları kanalı ile komünizmin yayılmaya çalışıldığını, bu tür faaliyetlerin özellikle 1960 yılından sonra Türkiye'de hızlandırıldığını bildirdi. Bir idam mahkûmu olarak Hıdır AKBALIK'ın son çağrısında şu sözleri ilgi çekicidir :

"Komünist ideolojiye bulaşarak terör batağına düşenlere sesleniyorum. Bütün zorluklar ve maddi imkânsızlıklara rağmen sizleri yalnız bırakmayan, kar, kış, yağmur, dolu demeden kilometrelerce yolu kat'edip bir defa olsun yüzünüzü görebilmek için cezaevi kapısında gözyaşı dökerek sıra bekleyen analarınızı, babalarınızı, kardeş, eş ve çocuklarınızı düşününüz... Benim faaliyette bulunduğum PKK örgütü Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan insanların Kürt olduğunu, bu bölgenin adının da Kürdistan olduğunu iddia eder. Kendilerine amaç olarak bu bölgede bağımsız bir devlet kurmak istediklerini söylerler. Kendi yayın organlarında ise Kürdistan'da kendisine ihanet etmeyen kişi kalmamıştır, demektedirler. Buna gerekçe olarak da halkın kendisini Türk olarak kabul ettiğini ve devlete bağlı olduğunu göstermektedir. Bölücü emellerine alet edemedikleri bölge halkını, ihanet eden insanlar olarak göstererek kendi kanlı eylemlerine zemin yaratmaya çalışmaktadırlar. Bu şekilde kendilerinden olmayan herkesi düşman göstererek cinayetlerini meşrulaştırmaya çalışacaklar. Diğer taraftan bugünkü nesilleri yok etmek ve kendi düşünceleri doğrultusunda, yeni bir nesil yaratmak istemektedirler. PKK'cılar Kürdis-

tan diye adlandırılan bölgenin, İran, Irak, Suriye ve Türkiye tarafından parçalanarak sömürgeleştirildiğini ve amaçlarının bu dört parçayı birleştirerek tek bir devlet kurmak olduğunu savunmaktadırlar. Oysa düşman olarak gösterdikleri bu dört devletten birinde, yani Suriye'de üslenmişlerdir. Bu kişiler doğrudan doğruya Suriye'nin yardımını ve desteğini görürler. Hatta kamplar kurarak kadrolarını yetiştirmektedirler. Bu yakınlaşmanın ve dostluğun temelinde yatan tek olgu Suriye yöneticilerinin Sovyetler Birliği ile olan yakınlaşmasından başka bir şey değildir! ASALA İLE İŞBİRLİĞİ : Yine Doğu Anadolu bölgesinde devlet kurma hayali peşinde olup, Türk temsilciliklerine kanlı eylemler planlayan Ermeni örgütlerinden ASALA, PKK ile eylem birliği içindedir. Gerek Ermeniler gerek PKK aynı toprakları istemektedirler. Düşmanımın düşmanı benim dostumdur, ilkesinden hareketle Türkiye Cumhuriyeti'ne düşman olan herkesle PKK ilişki içindedir. Hatta Beyrut'ta PKK yöneticileri ile ASALA yöneticileri arasında yapılan toplantıda kendilerine yardım edilirse Doğu'da bazı vilâyetlerin Ermeniler'e verilebileceği vaadinde bulunanlar da gene PKK yöneticileridir. PKK-ASALA işbirliği böyle başlamıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin geri kalmışlığı hep istismar konusu olur. Oysa bu bölgede bir okul, bir yol, bir fabrika yapılmak istenirse hemen yaygara başlar. Kürt halkı Türkleştirilmek isteniyor, diye karşı koymalarının tek sebebi propaganda malzemelerinin ellerinden alınmış olmasıdır...."

APO'nun Sağ Kolu Şahin DÖNMEZ'in Açıklamalarından :

"...Ben Kürtler'in bir ulus olarak kabul edilip edilmeyeceği konusunda yabancı idim. Türk kültürü ile yetişmiş, ailemden böyle bir terbiye almış olduğumdan, önce Kürtler'in bir ulus olarak varlığını kabul edemedim. Ancak, daha sonra benimsediğim Marksist düşüncenin etkisi ile Kürtler'in bir ulus olarak kabul edilmeleri gerektiği görüşünü kabul ettim. Zaten birçok arkadaşım benim gibi önce komünizmi benimsedi ve sonra Kürt meselesini kabul etti. Bu strateji

PKK'nın en büyük silahıdır. PKK bünyesine alınan insanların beyinlerine Marksizm ışığında tarihi gerçekler saptırılarak, Kürtçülük meselesi şırınga edilir... Tunceli'nde Kürtçülüğe karşı bir allerji vardı. Ve gençlerde Kemalist düşünce hakimdi. Bu sebeple fikirlerimizi anlatırken çok zorluk çektik. Sonunda bize uygulanan sistem burada da neticeye gitmemizi sağladı. Tunceli gençliğine ilk önce Marksizmi öğrettik. Marksist düşünceyi benimseyen Tunceliler daha sonra Kürtler'in bir ulus olduklarını ve bağımsız yaşamaları gerektiğini kabul ettiler. Sağ sol çatışmaları, silahlı mücadeleler üniversiteyi sarınca okulu bıraktım ve Tunceli'ne yerleştim. Ve Apdullah ÖCALAN'dan (Apo'dan) öğrendiğim fikirleri burada yaymaya başladım... Gelişmeler yeterli görülünce Apdullah ÖCALAN Merkez Komitesi'nin, bir toplantısında örgütün parti haline dönüştürülmesini istedi. ÖCALAN'ın isteği üzerine bu örgüt onun bulduğu isimle PARTİYE KARKERAN KÜRDİSTAN/PKK yani, Kürdistan İşçi Partisi'ne dönüştürüldü... Kişi olarak ben örgütle bağlarımı, yakalandığım gün koparmağa karar verdim. Bu kararıma uygun olarak da kendim örgütle ilgili bütün bilgileri açıklayarak pişmanlığımı dile getirdim... Türkiye'de terör uluslararasıdır. Bu da Sovyetler Birliği'nin dünyayı istilâ planından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde PKK dahil diğer aşırı sol ve bölücü örgütlerin ortaya çıkışında Marksist-Leninist ideoloji ve sosyalist blokun varlığı maddi ve manevi unsurları oluşturmaktadır. Gerek sosyalist blok ülkelerinin ve gerekse bir kısım batılı ülkelerin ve ayrıca batı dahil, sosyalist ve komünist eğilimli parti ve kişilerin Türkiye'ye karşı kirli karanlık emelleri de örgütler açısından manevi destek olduğu gibi cesaret kaynağıdır da. Ayrıca bu ülkelerin ayrı etnik toplulukların varlığını savunmaları bölücü hareket için bir destek teşkil etmektedir... PKK VE SOVYETLER : Dış güçlerin Türkiye üzerindeki emelleri devam ettikçe yurdumuz daima terörle burun buruna gelecektir. Bu güçlerin başında Sovyetler Birliği gelmektedir. Fransa, Yunanistan ve Suriye de ön planda rol oynayan ülkeler arasındadır. Fransa'nın Marksist örgütlere kucak açmasının, Ermeni terörünü desteklemesinin tek sebebi Türkiye üzerindeki emelleridir. Bu devletlerin dışında bazı Avrupa ülkeleriyle komşu devletleri de saymak müm-

kündür. Bu arada dikkat edilecek en büyük husus da PKK örgütünün uyguladığı strateji ve programdır. PKK'nin uyguladığı sistem ve programın, Sovyetler Birliği Komünist Partisi programı ile aynı olduğunu görüyoruz. Kurulduğu 1976 yılında Sovyetler'i revizyonist olarak itham eden PKK örgütü 1979'un sonlarından itibaren tümüyle Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin kontrolüne girdi. Ve bu durumu Sovyetler'in Afganistan'ı işgalinden sonra yayınladığı bildiri ile ilân etti..."

PKK örgütünün tek hakiminin APO olarak bilinen Apdullah ÖCALAN olduğunu açıklayan Şahin DÖNMEZ, APO'nun Suriye Gizli Servislerinin emrinde çalıştığını itiraf etmiştir. PKK örgütü ile Sovyetler Birliği bağlantısını yapan ASALA örgütü temsilcileri ile bir masaya oturup pazarlık eden de gene Abdullah ÖCALAN'dır.

"...ASALA ile yapılan toplantı zamanında ben cezaevinde tutuklu idim. Ancak, dışarısı ile irtibatımız devam ettiği için olayları günü gününe öğreniyordum. PKK örgütü ile ASALA 1979 yılında Beyrut'ta bir toplantı yapmış, bu toplantıda PKK'yı APO, ASALA'yı da kod adı "mücahit" olan birisi temsil etmiş. Toplantı sonunda ASALA'nın PKK'yı desteklemesine, Kürdistan'ın kurtuluşundan sonra birlikte Ermenistan'ın kurtuluşu için savaşılmasına karar verilmiş. Bu arada Kürdistan içinde bazı vilâyetlerin de Ermenistan'a bırakılması kararı alınmış. Ne gariptir ki, PKK'nın Sovyetler Birliği Komünist Partisi emrine girdiği yıl ile ASALA ile anlaştığı yıl aynı. Yani Sovyetler Birliği Komünist Partisi aynı topraklar içinde bir taraftan ASALA örgütünü beynelmilel arenaya salıyor, öbür taraftan PKK'yı Türk Devleti'ni bölmek için kullanıyor."

KAWA örgütünden Vedat GÖNENÇ :

Vedat GÖNENÇ Komünist örgütlerle ilk defa 14 yaşında iken temas kurmuş. 16 yaşında eline silah tutuşturmuşlar. Halen 20 yaşında. KAWA örgütünün Diyarbakır Askeri sorumlusu olarak Askeri Mahkeme'de idam talebi ile yargılanıyor.

"Kaçak olarak geçtiğimiz Suriye'de, Suriye Hükümeti'nin himayesine girdik. Daha doğrusu onlar bizi himayelerine aldılar. Bize kimlik kartı ve silah verdiler. Oysa Suriye'ye geçene kadar KAWA örgütüne hep Celal TALABANİ'nin yardım ettiğini, Suriye ile ilişkileri olmadığını söylüyorlardı bize. Suriye'ye geçişimizden 3-4 ay sonra Şam yakınlarında Filistin kampına gittik. Burada bir ay kaldık ve çok sıkı eğitime tabi tutulduk. Daha sonra İran Kürdistanı'na gitmemiz gerektiği söylendi. Çünkü orada bizim bir parçamız olan Kürt halkı İran yönetimine karşı savaşıyordu. Bizim de onlarla beraber savaşmamız gerekiyordu. İran'da da KAWA Merkez Komitesi'nden bir şahıs vardı. Bu şahıs aynı zamanda İran ve Irak'taki ayrılıkçı gruplarla ilişkilere girişmiş, birlikte hareket ediyorlardı. İran'daki grup İran Kürdistan Demokrat Partisi, Irak'taki grup ise Celal TALABANİ yönetiminde CESU LEŞKERE KÜRDİSTAN adı altında faaliyette bulunuyorlardı. Irak'taki örgütün bir kampı da Suriye'de vardı. Tahran'da bir ay kaldıktan sonra Celal TALABANİ'nin peşmergerleriyle Irak Kürdistanı denilen bölgeye geldik. Bu bölge Celal TALABANİ'nin askeri üssü durumunda idi. Bundan sonra faaliyetlerimizi bir Irak'ta bir İran'da sürdürdük. Bu zaman içerisinde kendime çeşitli sorular sordum. Durumumu değerlendirmeğe çalıştım. Gerçekten şu kanaate vardım. Bizim piyondan farkımız yoktu. Ve bizi böyle istedikleri gibi kullanma yetkisine sahiptiler. Bir yandan sömürgeci dediğimiz ülkenin sayesinde barınıyoruz, bir yandan da sömürgeci diyoruz. Onlara uşaklık ediyoruz. Bir yandan Sovyet emperyalizmine saldırıyoruz, kahrolsun emperyalizm ve uşakları diyoruz, öbür yandan KGB Gizli Servisi'nin kuklası olan örgütlerle her alanda ilişkiye giriyoruz. Ve hatta Sovyet emperyalizmine hizmet eden ülkenin himayesinde biz de uşaklık ediyoruz. Celal TALABANİ BİR ZAMANLAR AJANDI : KAWA örgütü bir zamanlar Celal TALABANİ'yi Kürt halkının baş düşmanı olarak değerlendirip, KGB ajanı olduğunu ileri sürmüştü. İşte biz şimdi bir zamanların ajanı, baş düşmanımız TALABANİ'ye tam bir uşak zihniyeti içerisinde hizmet ediyoruz. Bütün bu olaylar karşısında kafam karmakarışık oldu. Hiç bir şeye güvencim ve inancım kalmadı. Ve bende daha o zamanlar Kürt meselesi diye bir mesele olmadığı fikri

kuvvet kazandı. Kürtlük olarak nitelendirilen mesele Sovyetler'in Ortadoğu ülkelerini kendi himayeleri altına alma ve özellikle Asya ile Avrupa arasında köprü olan, stratejik açıdan büyük önem taşıyan ülkemizi bölüp parçalamak ve ikinci bir Afganistan yaratmak amacını taşıyordu. Ermeni meselesinde olduğu gibi... Önceleri Ermeni meselesi diye bir meselenin olmadığını bütün Ermeniler'in Türkleştiğini söyleyenler, bugün 12 Eylül'den sonra yurtdışına kaçtılar ve insanlığın yüz karası Ermeni cinayet şebekeleri ile işbirliği yapıyorlar..."

Sanık itiraflarını burada bitirirken; PKK'dan ayrılan bir grup imzasıyla yayınlanan 26 Nisan 1984 tarihli "devrimci kamuoyuna" başlıklı bildiriden, ilginç bulduğumuz bazı bölümleri aktarmak istiyoruz.

"PKK yönetiminin, yalan ve demogojiye dayalı yürüttükleri ajitasyon ve propaganda faaliyetleri hızından hiç bir şey kaybetmeksizin devam etmektedir. Ayrıca yalan ve demogojinin yetmediği yerlerde ise silahlı zora başvurulmaktadır. PKK yöneticileri içine ve dışına yönelik yürüttükleri çabalarında "sorunlarını hallettiklerine" ve "Şıpka geçidinde herşeyin yolunda gittiğine" dair söylentileri durmadan yineliyorlar. Lakin yukarıda izah ettiğimiz nedenlerden dolayı bu asılsız söylentilere inanmak mümkün değildir. Eğer PKK tarihinde şimdiye deyin görülmemiş bir kargaşa ve huzursuzluk hüküm sürüyorsa, eğer eleştiri ve tartışma gibi en doğal örgütsel haklar kadronun ellerinden alınmaya çalışılarak, anti-demokratik uygulamalar partiye dayatılıyorsa, eğer kadroların tutuklanması ve öldürülmesi "örgütsel bütünlüğün" korunması için tek geçerli yol olarak benimseniyorsa ve eğer bütün bu yapılanlardan sonra devrimci kamuoyu önünde acze düşülüyorsa, besbelli ki PKK de egemen olan "huzur" değil, bunalımdır.

"Son günlerde gerçekleştirilen saldırılara dair somut birkaç örnek verelim.

— PKK yönetimi tarafından Suriye'de hapsedilen Resul arkadaşın kardeşi, F. Almanya'nın Bochum kentinde 4 saldırgan tarafın-

TÜSTAV

dan bıçaklanarak yaralanmıştır. Ayrıca, amcaları ise ölümle tehdit edilmiştir.

— İsveç'te PKK saflarında önemli sayıda ayrılmalar üzerine, hem olası yeni ayrılmaları önlemek hem de ayrılmış bulunanların ortak hareket etmesini engellemek için yönetim tehdit ve şiddetini artırmıştır. Stockholm ve Uppsala'da birçok aile telefonla sürekli tehdit edilmektedir.

— Resul ve Baki arkadaşların durumuna ilişkin Irak Kürdistanı'nda PKK'li kadrolar arasında çıkan tartışmalar silahlı çatışmaya dönüşmüş olup, ölü ve yaralılardan bahsedilmektedir.

— Yine aynı nedenlerden ötürü Suriye Kürdistanı'nda benzer olaylar meydana gelmiş, PKK'dan ayrılmak isteyen birçok kadro tutuklanmıştır.

Kendi iç bünyelerinde bile bir birlik sağlayamamış PKK'lı sözde devrimcilerin, faaliyetleri konusundaki bu açıklamalarla yazımızı burada noktalıyoruz".

I. SONUÇ:

Kendilerine ayrı bir millet oldukları inancı aşılanamayan bu gençlerimizin, kendi ağızlarından dinlediğimiz acı hikâyeleri.

"Kendilerine ayrı bir millet oldukları inancı aşılanamayan" dedik ve aynı kanaati tekrar ettik. Çünkü ayrı bir milletin ferdi olsa idiler hiç bir zaman bu sözleri söyleyemezlerdi.

Komünist propagandanın insan beyninde hedef aldığı ilk duygu, ilk değer yargısı, milliyetçilik ilkesi, yani Türk Milliyetçiliği ve Türklüğe mensubiyet duygusundan kaynaklanan övünç duygusudur. Başka bir ifade ile "Ne Mutlu Türküm" diyenlerdir. Niçin? Çünkü, komünist ideoloji, teoride milliyet kavramını reddeden bir teoridir. Marksizme göre bir insanın hem milliyetçi hem Marksist-Leninist olması mümkün değildir. Öyleyse gerçek nedir? Gerçek Lenin'in koyduğu Milliyet Prensibinde yatmaktadır.

"Sınıf" olarak parçalanmayan Sosyal bünyeler "Milliyetler" olarak, bugünkü deyimiyle "halklar" olarak parçalanacaktır.

Komünist propagandanın ihraç malı olarak yaydığı ırkçılık propagandası ile millî bünyeler parçalandıktan sonra, bir bölümü ideolojik savaş ile toplumdan koparılacak, ayrı devlet kurmak "bağımsızlık" gibi çekici fikirlerle iç savaşlara sürüklenecek ve devrimin "objektif koşulları" gerçekleştirilecektir.

Ancak, şayet böyle bir bağımsızlık gerçekleşirse o zaman ne olacaktır? O zaman da proletarya enternasyonalizmi ilkesi ön plana çıkacak "millet" kavramı reddedilecek ve "kardeş sınıflar" çıkarlarının korunabilmesi için bölünmeyecekler ve SSCB'nin bir üyesi haline geleceklerdir. Bugünkü Sovyetler Birliği'nde var oldukları iddia edilen "Sosyalist Cumhuriyetler"den biri olacaklardır.

Proletaryo enternasyonalizmi ilkesi ile güdülen amacı M/L kaynaklardan alınan şu örnekte açıklamak mümkündür.

"İşçi sınıfının savaşını örgütlemek görevini üzerine almış olan bir parti, devrimci eylemde enternasyonalist çıkarlarla millî çıkarlar arasında ahenk kurma yeteneğinde olmalıdır. İşçi sınıfının millî çıkarları, emperyalizme karşı yapılan uluslararası savaşı gözönüne almayı gerektiriyor. Ortak savaşın ana ilkesi olan proletaryo enternasyonalizmi ilkesi, çeşitli ülkelerdeki Komünistlerin millî görevlerine ters düşmediği gibi, bu millî görevlerin tam olarak gerçekleşmesine de olanak yaratmaktadır. Çünkü bu ilke toplumsal gelişmenin objektif yasalarını doğru değerlendirmek, sınıf savaşının belirli zamanda ve alanda sınıf ile millet arasındaki güç oranını doğru değerlendirmeye olanak yaratır" (73).

Görüldüğü gibi, ilkenin benimsetilmesi ile güdülen amaç, başlangıç aşamasında, "Millî görevler"in icabı gibi gösterilerek, enternasyonal komünizmin çıkarlarına hizmet edecek fikirler oluşturmaktır.

---

(73) Sofya Radyosu, Barış ve Sosyalizm Dergisi'nden, 9.12.1984.

Çok özet olarak aldığımız Marksist-Leninist ideoloji ile üzerinde durmak istediğimiz husus şudur :

"Milli ruh" "Milli şuur", komünist ideolojinin karşısında gördüğü ve yıldığı tek güçtür. Milli duyguları yüksek, milliyetine mensubiyeti yüce bir beyine komünizm tesir edemez, edememiştir. Öyleyse yapılacak ilk iş, bu değeri sarsmak, yıkmaktır. Yöntemde M-L ideolojideki sınıf şuurundan geçer. Ne var ki, Türk insanını "sınıf şuuru da" etkilememektedir. İşte bu noktada, başka bir (Marksizme ters düşmesine rağmen) yöntem işe karıştırılmakta, Türklük şuurunu, Türklüğe mensubiyet duygusunu yıkamayanlar, başka bir millete aidiyet duyguları yaratmaya veya mezhep-din, inanç gibi milliyet kadar yüce ve sağlam kale surlarını ele geçirerek, milli birliği bölmeye ve milleti hasım kamplara ayırmaya çalışmaktadırlar.

Takip edilen sıra şudur : Türklük şuuruna doğrudan saldırmak yerine, bölgelere göre hareket edilmektedir. En eski Türk yurdu, Doğu Anadolu'da şive ve kelime farklılıklarını istismar suretiyle önce Türklük hakkında kuşkular uyandırmak, sonra Türk'ün en eski bir boyu olduğu artık ilmen isbat edilen Türk boyuna ayrı bir milli mensubiyet duygusu vermek, bu iş için de komünist ideolojiyi harç olarak kullanmak.

Tarih boyu oynanan emperyalist; ister beyaz, ister kızıl olsun oyunun, temelinde yatan gerçekler, ne acıdır ki, Diyarbakır cezaevlerinin pencelerinden bir defa daha Türk insanına seslenmek zorunda kalmıştır.

Bu ses yarım asır evvel de TBMM'nin kürsülerinden yükselmişti. Türk milletvekilleri;

"Musul, Türk milletinin en yiğit evlâtları olan Türkmenler ve Kürtlerin oturduğu bir ilimizdir" Başbakan Rauf Orbay - 1923.

"Lozan'daki kurulumuz Türkmen ile Kürt'ün hepsini bütün Türk milletini birden temsil etmektedir." Bitlis Mebusu Yusuf Ziya - 1923.

"Bütün Dünya bilmelidir ki Türkler ve Kürtler aynı ölçüde seçmendirler" İsmet İNÖNÜ, Lozan Baş Delegesi - 1922.

"Doğrudan doğruya Türkmen ve Kürt bu milletin soyudur... Şu anda bütün bu toprakların arkasında kalan Türk; Türkmen, Kürt bayraklarını görüyoruz" Yahya Kemal Bey - 1923.

"Bizim içimizde ayrılık gayrılık yoktur. Ne Türkmenlik ne de Kürtlük davası vardır. Hepimiz biriz, kardeşiz..." Dersim Mebusu Dıyap Ağa - 1921.

"Türklerle Kürtlerin ayrılması imkânsızdır. Orada ne Türk Kürtsüz ne de Kürt Türksüz yaşayabilir." Erzurum Mebusu Necati - 1922.

"Türk ve Kürt bir bütündür. Tek vücuttur." Mardin Mebusu Necip - 1922.

diyerek bütün cihana ilân etmişlerdir.

TÜSTAV

İNDEKS

— A —

Abbas Hilmi, 32
Ado, 24
Ağrı İsyanı, 20
Ahmet Fuat, 32
Ahmet Zihni Bey, 18
Akbalık Hıdır 55
Akseymen Nihat, 41
Alemdar Cemal, 32
Alican, 24
Ali Galip Bey, 14
Alişar Bey, 25
Anter Musa, 30
Apo, 57, 58, 59
Apocu, 54, 55
Asala, 51, 57, 59

— B —

Baas, 33
Balkaş Nazmi, 39
Barzani, 21, 29, 33, 39
Baştımar Zeki, 34, 35, 39, 43
Baytuşi Celal, 32
Bedir Ağa, 15
Bedirhani, 12
Bilen İsmail, 34, 35, 41
Bill, 10
Birleşmiş Milletler, 23
Bizmi Radyo, 33, 36, 42
Brejnev, 37
Brotr, 10
Buluttekin Hikmet, 39

— C —

Cemal Behçet, 16
Cemiyet-i Akvam, 19, 23

— D —

Davas Rasim, 25
Demir Yakup, 39
Dersim İsyanı, 21, 22
Değmer Şefik Hüsnü, 34
Devrimci Doğu Kültür Ocakları, 30, 38, 39
Dimitrof, 46
Doğu Hindistan Şirketi, 9
Dönmez Şahin, 57
Dünya Barış Konseyi, 36
Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu, 36

TÜSTAV

— E —

Ekrâd Türkmânı, 13
Ekrat, 13, 15
Etniki Eterya, 5
Evliya Çelebi, 27

— G —

Gorskov Doktrinleri, 1
Gönenç Vedat, 59

— H —

Hamidiye Alayları, 15, 16
Hayn, 9, 10
Hiyd, 10

— İ —

İhsan Nuri, 20, 21
İlerici Gençler Derneği, 36
İlerici Liseliler Derneği, 36
İlerici Kadınlar Derneği, 36
İnternationale Presse Correspondence, 19
İran Kürdistan Demokrat Partisi, 60

— J —

Jön Türkler Birliği, 34

— K —

Karabekir Kazım, 9
Kawa, 54, 59, 60
Kaypakkaya İbrahim, 49
Kemal Fuat, 32
Kurmanç, 26, 27
Kırmızıtoprak Sait, 30, 39
Kıvılcımlı Hikmet, 34
Koçgiri İsyanı, 8, 12
Komekon, 37
Komintern, 19, 25
Kutlu Haydar, 35
Kürt, Birçok yerde
Kürtçülük, Birçok yerde
Kürt Talebe Cemyieti, 32
Kürt Teali Cemiyeti, 4, 17

— L —

Lewrence, 20, 21
Lenin, Birçok yerde
Lozan Konferansı, 15
Luxembourg Rosa, 44

TÜSTAV

— M —

Mc Donald, 10
Milletler Cemiyeti, 19, 23
Misak-ı Millî, 15, 19, 21
Mondros Muahedesi, 15
Musaelyan İ. S., 3
Musul Andlaşması, 20
Musul Meselesi, 19, 20
Müstecaplıoğlu Esat Adil, 34

— N —

Nakşi, 15
Nowell, 8, 9, 12, 14
Nurettin Paşa, 9
Nubar Bogos, 11

— O —

Oğuz Boyları, 1
Omurtak Salih, 20, 21
Onger Beria, 36
Orbay Rauf, 64

— Ö —

Öcalan Abdullah, 58, 59

— P —

Pan/Savizm, 2
Paris Konferansı, 10
Partiya Karkeran Kürdistan (PKK), 58
PKK, Birçok yerde
Proletarya Enternasyonalizmi, 5

— R —

Reed John, 45
Rızgarî, 44, 46, 47, 48
Ric, 9, 10
Rooy Silvio Van, 32

— S —

Said Nuri, 33
Savaş Faik, 39
Sevr Muahedesi, 8, 15
Seyithan, 24
SBKP, 33
Slav, 5
Slavlık, 5
Spicer James, 52
Sökücü Ahmet Muhtar, 36
Suphi Mustafa, 33

TÜSTAV

— Ş —

Şafii, 15, 17
Şeyh Said, 15, 17, 18, 19
Şerefname, 27

— T —

Talabani Celal, 30, 54, 60
Takrir-i Sükun alKnunu, 34
Tarih-i Meyyâfarikin, 27
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 16, 17
Tito, 46
Toynbee Arnold, 1
Tunceli İsyanı, 21, 22
Türkmen, 6, 13, 27
Türkmen Ekrâdı, 13
Türkiye İşçi Partisi, 30, 31, 32, 35, 38
Türkiye Komünist Partisi, Birçok yerde
TKP 5. Kongresi, 35, 36, 42
TKP Leninciler Konferansı, 41
TKP'nin Sesi Radrosu, Birçok yerde
Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi, 39
Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği, 36

— U —

Ulusal Kurtuluş Harekâtı, 26
Uluslararası Öğrenci Birliği, 36
Uluslararası Af Örgütü, 36

— V —

Vaprosi Ekonomik Dergisi, 37
Varşova Paktı, 37
Varto İsyanı, 19
Vilson Prensipleri, 8

— Y —

Yado, 24
Yağcı Yaşar Nabi, 35, 40, 42
Yıkılmış Hasan, 39
Yörükoğlu, R., 41, 42
Yusuf Ziya, 17

— Z —

Zaza, 26

TÜSTAV

KAYNAKLAR

1. Kürtlerin Kökeni, İhsan NURİ, İstanbul, 1977.
2. Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları, Prof. Dr. A. Afet İNAN, Ankara, 1969.
3. Millet Anlayışı, Ş. K. SEFEROĞLU, Türk Kültürü Dergisi, Sayı: 248, Ankara, 1983.
4. Milli Bütünlüğümüzü Parçalama Gayretleri II., Ş. Kaya SEFEROĞLU, Türk Kültürü Dergisi, Sayı: 231 Ankara, 1982.
5. Milli Bütünlüğümüzü Parçalama Gayretleri I., Ş. Kaya SEFEROĞLU, Türk Kültürü Dergisi, Sayı: 223-224.
6. TKAE Yayınlarının 20. Yılını Kutlarken "Kürt Türkleri"ni "Afrasyab Soylu" ve "Oğuz" Kolundan Gösteren Milli Gelenekler, Prof. Dr. M. F. KIRZIOĞLU, Türk Kültürü Dergisi, Sayı: 240, Ankara, 1983.
7. Kürtçülük Gerçeği, Dr. İbrahim Etem GÜRSEL.
8. Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler, Cevdet TÜRKAY, İstanbul, 1979.
9. Hamidiye Hafif Süvari Alayları, Bayram KODAMAN, Ankara, 1979.
10. Tarihî Hakikatler, İbrahim ARVASİ, Ankara, 1960.
11. Şeyh Sait İsyanı, Behçet CEMAL, İstanbul, 1955.
12. "Üç Devirde Bir Adam, Fethi OKYAR'ın Hayatı ve Hatıratı, Yayına Hazırlayan: Cemal KUTAY, Tercüman Gazetesi.
13. Tek Adam, Ş. Süreyya AYDEMİR, İstanbul, 1975.
14. Türkiye'de Siyasî Partiler, Prof. Dr. Z. T. TUNAYA.
15. Doğu İlleri ve Varto Tarihi, M. Şerif FIRAT, Ankara, 1983.
16. Devrimler ve Tepkileri 1924-1930, Mahmut GOLOĞLU, Ankara, 1972.

TÜSTAV

17. Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi-2; Kürt Milli Meselesi, Aydınlık Yayınları, İstanbul, 1977.

18. Türkiye'de Sosyalist Ermeniler'in Faaliyetleri ve Gerçekler, H. Kemal TÜRKÖZÜ, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, İstanbul, Ağustos 1983.

19. Türkistanlı Bir Türk Boyu Kürtler, Prof. Dr. Aydın TANERİ, Ankara, 1983.

20. Her Bakımdan Türk Olan Kürtler, Prof. Dr. F. KIRZIOĞLU, Erzurum, 1969.

21. Ata Armağanı, Türk Klasik Musikisinde Türklerle İlgili Makam Adları ve Hususiyle (Kürdî) İle Bunun Birleşik Makamları, Doç. Dr. Bedri NOYAN, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 244, Ankara, Ağustos 1983.

22. Kürt Türkleri'nin Doğuş Destanı ile Ergenekon Destanı Üzerine Düşünceler, Hayri BAŞBUĞ, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 242, Ankara, Haziran 1983.

23. Kürt ve Zaza Türkleri'nin Folklorunda Su Menşeli Atlar, Hayri BAŞBUĞ, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 248, Ankara, Aralık 1983.

24. Ad Vermede Gelenekler, Türkçe İnsan ve Aile Adları Hakkında, Doç. Dr. Bedri NOYAN, Türk Kültürü Dergisi, Sayı : 246, Ankara, Ekim 1983.

25. Doğu Anadolu Köy Halılarının Kalite ve Desenleri, Prof. Dr. Neriman GİRİŞKEN, Ankara, 1984.

26. Tarih Boyunca Kürt Türkleri ve Türkmenler, İsmet PARMAKSIZOĞLU, Ankara, 1983.

27. Kürmanci ve Zaza Türkçeleri Üzerine Bir Araştırma, Doç. Dr. Tuncer GÜLENSOY, Ankara, 1983.

28. Prototürkçeden Bugünkü Kürtçeye, Kâzım MİRŞAN, Ankara, 1983.

29. İki Türk Boyu Zaza ve Kurmançlar, Hayri BAŞBUĞ, Ankara, 1984.

30. Göktürk-Uygur, Zaza, Kurmanç Lehçeleri Üzerine Bir Araştırma, Hayri BAŞBUĞ, Ankara, 1984.

31. Doğu Anadolu'da Dil, Onomastik İlişkileri Üzerine Bir Deneme, Edip YAVUZ, Ankara, 1983.

32. TİP Dosyası, Uçurumun Kenarındaki Türkiye, TÖRE Devlet Yayınevi, Ankara, 1973.

33. Sovyet Yeni-Sömürgecileri Halkları Eziyor ve Yağmalıyor, Ulusal Kurtuluş Yayınları, Ankara, 1976.

TÜSTAV

34. Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı Kararları, 1980. İkinci baskı, Londra, Mart, 1980.

35. Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye, R. YÖRÜKOĞLU, Dördüncü baskı, Londra, 1979.

36. Dünyayı Sarsan 10 Gün, John Reed, İstanbul, 1967.

37. Devlet Olmak İçin, Cihan YAMAKOĞLU, Ankara, 1983.

38. Türkler'in Kürt Boyu, Sami ATEŞ, Tasvir Gazetesi Seri Yazı, Ankara, Şubat 1984.

39. Isk's Kurdish Bibliography Nr I volume A Editors: Silvio Van Rooy And Kees Tamboer Amsterdam, 1968.

40. Dağıstan - Aras - Dicle - Altay ve Türkistan Türk Boylarından Kürtler, Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU, Ankara, 1984.

41. Kürt Türkleri ve Fanatik Ermeni Faaliyetleri, Hayri BAŞBUĞ, TKAE, Ankara 1984.

42. Atatürk ve Türk Milliyetçiliği, Prof. Dr. Hikmet TANYU, Ankara, 1981.

43. 101 Soruda Türkler'in Kürt Boyu, Ş. Kaya SEFEROĞLU, Halil Kemal TÜRKÖZÜ, Ankara, 1982.

TÜSTAV

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI

1. İzzettin KERKÜK, Kerkük Üzerine Söylenmiş Şiirler, Ankara 1963, Ayyıldız Matbaası, 80 s., 2,5 TL. (Tükenmiştir.)
2. Prof. Ahmet ATEŞ, Şehriyar ve Haydar Baba'ya Selâm, Ankara 1964, Ankara Üniversitesi Basımevi, 80 s., 2,5 TL. (Tükenmiştir.)
3. Doç. Dr. Şükrü ELÇİN, Anadolu Köy Orta Oyunları (Köy Tiyatrosu), Ankara 1964, Ayyıldız Matbaası, 83 s., 5 TL.
4. Doç. Dr. Muharrem ERGİN, Dede Korkut Kitabı (Metin Sözlük), Ankara 1964, Ankara Üniversitesi Basımevi, 217 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)
5. Halil Fikret ALASYA, Kıbrıs Tarihi ve Kıbrıs'ta Türk Eserleri, Ankara 1964, Ayyıldız Matbaası, 224 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)
6. Prof. Dr. Cevat GÜRSOY - Prof. Dr. Halil İNALCIK - Doç. Dr. Ercüment KURAN - Halil Fikret ALASYA, Kıbrıs ve Türkler, Ankara 1964, Ayyıldız Matbaası, 150 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)
7. Mustafa Necati SEPETÇİOĞLU, Yaratılış ve Türeyiş - Türk Destanı, Ankara 1965, Ayyıldız Matbaası, 244 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)
8. Yrjö RAEVUORİ (Çeviren : Aydın YEĞEN), Sadri Maksudi ve Türk-Fin Münasebetleri, (1. Basılış : Ankara 1965, Ayyıldız Matbaası, 40 s., 1 TL; 2. Basılış : Ankara 1966, Ankara Üniversitesi Basımevi, 40 s., 1 TL., 3. Basılış : Ankara 1968, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 1 TL. (Tükenmiştir.)
9. Prof. Dr. Osman TURAN, Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti, Ankara 1965, Ankara Üniversitesi Basımevi, 448 s., 35 TL. (Tükenmiştir.)
10. (Türkçe :) Prof. Dr. Oktay ASLANAPA, Anadolu'da Türk Çini ve Keramik Sanatı, İstanbul 1965, II + 76 s., siyah-beyaz 106 resim, 42 renkli resim, 25 TL. (Tükenmiştir.)
    (Almanca :) Prof. Dr. Oktay ASLANAPA, Turkische Fliesen Und Keramik in Anatolien, İstanbul 1965, II + 76 s., siyah-beyaz 106 resim, 42 renkli resim, 25 TL. (Tükenmiştir.)
11. Etem ÜNGER, Türk Marşları, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 336 s., 650 TL. (Ciltli)

12. Etem Ural ARATAN, Kâşgar Ağzından Derlemeler, Ankara 1965, Ankara Üniversitesi Basımevi, 78 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)

13. T.K.A.E. Konferansları I. (1964), Ankara, 1965, Ayyıldız Matbaası, 88 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

14. (İngilizce:) Emel ESİN, Aspects of Turkish Civilisation in Cyprus, Ankara 1965, Ankara Üniversitesi Basımevi, 81 s., 9 renkl resim, kuşe gömlek, 25 TL. (Tükenmiştir.)

15. A. Battal-TAYMAS, Kazan Türkleri, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 240 s., 1 harita 15 TL. (Tükenmiştir.)

16. Hüseyin BAYKARA, Azerbaycan'da Yenileşme Hareketleri, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 200 s., 9 resim, 1 harita, 15 TL. (Tükenmiştir.)

17. Prof. Dr. İbrahim KAFESOĞLU, Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 208 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

18. Prof. Dr. Ahmet TEMİR, Fr. W. Radloff'un Eserlerinden Seçmeler.

19. T.K.A.E. Reşit Rahmeti ARAT İçin, Ankara 1966, Ankara Üniversitesi Basımevi, II + 12 + 454 s., 30 TL. (Tükenmiştir.)

20. Doç. Dr. Ercüment KURAN, Avrupa'da Osmanlı İkâmet Elçiliklerinin Kuruluşu ve İlk Elçilerin Siyasî Faaliyetleri, Ankara 1968, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 71 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)

21. Mehmet ÖNDER, Anadolu Efsaneleri, Ankara 1966, Ankara Üniversitesi Basımevi, 143 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

22. Bilâl ŞİMŞİR, Contributions a l'Histoire des populations Turques en Bulgarie, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 86 s., 10 TL.

23. Akdes Nimet KURAT, Birinci Dünya Savaşı Sırasında Türkiye'de Bulunan Alman Generallerinin Raporları, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 92 s., 8 resim, 2,5 TL. (Tükenmiştir.)

24. Akdes Nimet KURAT, Çaka Bey, (3. basılış), Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 62 s., 1 harita 2,5 TL. (Tükenmiştir.)

25. T.K.A.E. Türk Dili İçin 1., Ankara 1966 Ayyıldız Matbaası A.Ş., 240 s., 100 TL.

26. Müstecip ÜLKÜSAL, Dobruca ve Türkler, Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 256 s., 1 harita, 15 TL. (Tükenmiştir.)

27. T.K.A.E., Türk Dili İçin II., Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 192 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

28. T.K.A.E., Türk Dili İçin III., Ankara 1966, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 192 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

29. T.K.A.E., Türk Dili İçin IV., Ankara 1967, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 192 s., 5 TL. (Tükenmiştir.)

30. T.K.A.E., Türk Dili İçin V., Ankara 1967, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 96 s., 100 TL.

31. T.K.A.E., Türk Dili İçin VI., Ankara 1968, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 222 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)

32. Dr. Baymirza HAYIT. Die Wirtschaftsprobleme Turkestans. Ein Beitrag zur Wirtschaftskunde Turkestant mit einem Rückblick auf ihre jüngste Vergenganheit, Ankara 1968, Ankara Üniversitesi Basımevi, 232 s., 13 harita 60 TL.

33. El-Câhiz (Çeviren: Ramazan ŞEŞEN). Hilâfet Ordusunun Menkıbeleri ve Türklerin Faziletleri, Ankara Üniversitesi Basımevi, 108 s., 10 TL. (Tükenmiştir.)

34. Bilâl N. ŞİMŞİR (Hazırlayan). Rumeli'den Türk Göçleri, Emigrations Turques des Balkans. Turkish emigrations from the Balkans, (Belgeler-Documents, I). Ankara 1968, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 820 s., 50 TL. (Tükenmiştir.)

35. Bilâl N. ŞİMŞİR (Hazırlayan). Rumeli'den Türk Göçleri, Emigrations Turques des Balkans, Turkish emigrations from the Balkans (Belgeler-Documents, II). Ayyıldız Matbaası A.Ş., CLXXXII + 832 s., 500 TL.

36. Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969). Türk Heyeti Tebliğleri. The First International Congress of Cypriot Studies. Der ersthe Internationale Kongress der Zypriotischen Studien. Le premiér Congres International des Studes Cypriotes, Ankara 1971, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XX + 368 s. + İndex. 19 pafta, 500 TL.

37. Dr. Baymirza HAYIT, Turkestan Zwischen Russiand und China, Amsterdam, Profilo-Verlag 1970, s., 5 harita DM. 97.10 (Tükenmiştir.)

38. İsmet BİNARK - Nejat SEFERCİOĞLU. Doğumunun 95. Yıldönümü Münasebetiyle Ziya Gökalp Bibliyografyası. Kitap-Makale, Ankara 1971, XXVIII + 200 s., 20 TL. (Tükenmiştir.)

39. Prof. Dr. Lâzlo RÂSONYİ. Tarihte Türklük, Ankara 1971, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VII + 418 s., 40 TL. (Tükenmiştir.)

40. Fevziye A. TANSEL. Ömer Seyfeddin'in Şiirleri, Ankara 1972, Ankara Üniversitesi Basımevi, 86 s., 20 TL. (Tükenmiştir.)

41. **CUMHURİYETİN 50. YILINA ARMAĞAN. Ankara 1973, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 238 s. 400 TL.**

42. Dr. Mubahat KÜTÜKOĞLU, Osmanlı-İngiliz İktisadî Münasebetleri (1580-1838). Ankara 1974, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 150 s., 300 TL.

43. Adile AYDA, Etrüksler Türk mü idi?, Ankara 1974, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 92 s., 1 pafta ve resimli harita, 150 TL. (Tükenmiştir.)

44. Dr. Nasim ZİA, Kıbrıs'ın İngiltere'ye Geçişi ve Ada'da Kurulan İngiliz İdaresi, Ankara 1975, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 195 s., 300 TL.

45. İlmî Heyet, Türk Dünyası El Kitabı, Ankara 1976, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 1452 s., 1 harita, 280-320-360 TL. (Tükenmiştir.)

46. Prof. Dr. İbrahim KAFESOĞLU, Türk Millî Kültürü, Ankara 1976, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 413 s., 40 TL. (Tükenmiştir.)

47. Prof. Dr. Reşit Rahmeti ARAT, Kutadgu-Bilig İndeksi, İstanbul 1977, 500 TL.

48. Şükrü ELÇİN, Anadolu Köy Orta Oyunları (Köy Tiyatrosu), Ankara, 1977 (İkinci baskı), Ayyıldız Matbaası A.Ş., 111 s. 300 TL.

49. Halil Fikret ALASYA, Kıbrıs Tarihi ve Kıbrıs'ta Türk Eserleri, Ankara 1977 (İkinci baskı), Ayyıldız Matbaası A.Ş., 240 s., 200 TL.

50. Prof. Dr. Sırrı ERİNÇ - Prof. Dr. Talip YÜCEL, Ege Denizi-Türkiye İle Komşu Ege Adaları, Ankara 1978, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 112 s., 300 TL.

51. XVI. Milletlerarası Altaistler Konferansı-1973-Tebliğler, Ankara 1979, Ayyıldız Matbaası A.Ş., 260 s., 300 TL.

52. M. Şerif FIRAT, Doğu İlleri ve Varto Tarihi, 4. basılış : Ankara 1981, 288 s.,

53. Şükrü Mehmet SEKBAN, Kürt Sorunu, 4. basılış : Ankara 1981, 47 s., siyah-beyaz iki resim, üç renkli harita.

54. Şükrü Kaya SEFEROĞLU, Anadolu'nun İlk Türk Sakinleri : Kürtler, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XI + 132 s., siyah - beyaz iki resim, üç renkli.

55. Ş. Kaya SEFEROĞLU - H. Kemal TÜRKÖZÜ, 101 Soruda Türkler'in Kürt Boyu, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XIV + 117 s., 200 TL.

56. Nazmi SEVGEN, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türk Beylikleri (Osmanlı Belgeleri ile Kürttürkleri Tarihi), Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VII + 288 s., 400 TL.

57. Süleyman Sabri Paşa, Van Tarihi ve Kürttürkleri Hakkında İncelemeler, 3. Baskı, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XII + 122 s., 200 TL.

58. Kadri Kemal KOP (SEVENGİL), Araştırma ve Düşüncelerim. 2. Baskı, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., X + 70 s., 125 TL.

59. Halil Kemal TÜRKÖZÜ, Osmanlı ve Sovyet Belgeleriyle Ermeni Mezâlimi, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XII + 116 s., siyah - beyaz 70 resim, 250 TL.

60. Kadri Kemal KOP (SEVENGİL), Anadolu'nun Doğu ve Güneydoğusu, 2. Baskı, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XIV + 69 s., 150 TL.

61. M. Salih SAN, Doğu Anadolu ve Muş'un İzahlı Kronolojik Tarihi, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XII + 212 s., 15 harita, 275 TL.

62. İsmet PARMAKSIZOĞLU, Tarih Boyunca Kürttürkleri ve Türkmenler, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XVI + 128 s., 150 TL.

63. Edip YAVUZ, Doğu Anadolu'da Dil-Onomastik İlişkileri Üzerine Bir Derleme, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XVI + 96 s., 100 TL.

64. Doç. Dr. Tuncer GÜLENSOY, Kürmançi ve Zaza Türkçeleri Üzerine Bir Araştırma, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., X + 74 s., 100 TL.

65. Prof. Dr. Mehmet ERÖZ, Hıristiyanlaşan Türkler, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XI + 71 s., 100 TL.

66. M. Şerif FIRAT, Doğu İlleri ve Varto Tarihi (Etimoloji - Din - Etnografya - Dil ve Ermeni Mezalimi), Beşinci Baskı, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XXII + 306 s., 400 TL.

67. Prof. Dr. László RASONYI, Türk Devletinin Batıdaki Vârisleri ve İlk Müslüman Türkler, "Hazarlar, Macarlar, Kürttürkleri, Hunlar, Oğurlar, Avarlar, Sabirler, Göktürkler, Peçenekler, Uzlar, Kumanlar, Gazneliler, Karahanlılar, Selçuklular, Atabeğler, Memlûklular, Timuriler" Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XIX + 240 s. 200 TL.

68. Kâzım MİRŞAN, Prototürkçe'den Bugünkü Kürtçeye, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., X + 46 s., 100 TL.

69. Dr. M. Abdulhalûk ÇAY, Anadolu'da Türk Damgası "Koç Heykel - Mezar Taşları ve Türkler'de Koç - Koyun Meselesi", Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XII + 194 + 49 s., 300 TL.

70. Hayri BAŞBUĞ, İki Türk Boyu Zaza ve Kurmanclar, Ankara 1984 Ayyıldız Matbaası A.Ş., VII + 90 + 6 s., 150 TL.

71. Prof. Dr. Ahmet CAFEROĞLU, Türk Kavimleri, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XIV + 96 s., 250 TL.

72. Ölümünün 25. yılında Yahya Kemâl BEYATLI, Ankara 1983, Aslımlar Matbaası, 295 s., 700 TL.

73. Prof. Dr. Aydın TANERİ, Türkistanlı bir Türk boyu Kürtler, Kürtlerin kökeni - siyasi, sosyal ve kültürel hayatları, genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 1983, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XVI + 192 s., 200 TL.

74. Hayri BAŞBUĞ, Göktürk - Uygur Zaza Kurmanc Lehçeleri, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VI + 88 s. 150 TL.

75. Mutlu ALTAY, Türkler İçin Ne Diyorlar, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XII + 50 s., 200 TL.

76. Em. Kd. Alb. M. RIZA, Benlik ve Dilbirliğimiz, Ankara 1982, Ayyıldız Matbaası A.Ş., XV + 67 s., 200 TL.

77. Hayri BAŞBUĞ, Kürttürkleri ve Fanatik Ermeni Faaliyetleri, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş.,

78. Zeynep TÜRKMEN, Türk Millî Birliği ve TKP, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VI + 64 s., 130 TL.

79. Prof. Dr. M. Aktok KAŞGARLI, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Uygarlığına Giriş, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş., IX + 88 s., 150 TL.

80. Şükrü Kaya SEFEROĞLU, Bibliyografya, (Deneme - I), Ankara 1984.

81. Phil. Dr. Hâmit Zübeyir KOŞAY, Erzurum ve Çevresinin Dip Tarihi, Ankara 1984.

82. Hıdır ÖZTÜRK, Tarihimizde Tunceli ve Ermeni Mezalimi, Ankara 1984.

83. İsmet ALPASLAN, Ağrı Anadolu'nun Giriş Kapısı,, Ankara 1984.

84. Şükrü ELÇİN, "Şiirle Selâm" Ankara 1984.

85. Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU, Dağıstan-Aras-Dicle-Altay ve Türkistan Türk Boylarından Kürtler, Ankara 1984, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VIII+80., s., 200 TL.

86. Şükrü Kaya SEFEROĞLU - Hayri BAŞBUĞ, Millet ve Millî Birlik Bilinci, Ankara 1985, Ayyıldız Matbaası A.Ş., VII+136., s., 250 TL.

TÜSTAV

"Coğrafya prensipleri ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bir Kürt devleti olmadığı kanıtlanmaktadır. Tarihi kaynakların verdiği bilgilere göre Anadolu'da ne erken Orta Çağ'da ne de Orta Çağ'da bir Kürt devleti yaşamıştır."

Prof. Dr.
Mehlika Aktok KAŞGARLI

(Doğu ve Güneydoğu Anadolu Uygarlıklarına Giriş adlı eserden)

"Konuya ırk görüş açısından baktığımızda yapılan izahlar ışığında Kürtler de Türk boyları gibi Orta Asya menşeilidirler, Turanî bir kavimdirler ve ancak Türk ırkından olabilirler."

Prof. Aydın TANERİ

(Türkistanlı Bir Türk Boyu Kürtler isimli eserden)

"Her yerde Kürdü aradım araştırdım, karşıma hep Türk çıktı. Gördüm ki, Türk ve Kürd aynı soyun iki adıdır."

Ziya GÖKALP

(Külliyatından)

TÜSTAV

TÜSTAV

"Bu iki halkın(Türkmen ve Kürtler) İktisadî tesanüd, ırk ve din birliği, müşterek kültür gibi, çeşitli siyasî ve millî faktörleri dışında çok kuvvetli, kudretli bir faktörleri daha vardır; Bu, Gazi'nin yüksek şahsiyetidir.

Devlet idaresinin en yüksek kademesinde Gazi Mustafa Kemal gibi bir lidere sahip olmak bir millet için bir saadet, bir hazinedir.

Dr. Mehmet Şükrü SEKBAN

Kürt Terakki ve Terennüm Cemiyeti II. Başkanı La Question Kurde Paris 1933.

Gurmançlara gelince, bunlar da Şişman ve Kocaman da olduğu gibi sonuna büyütme eki(man) almış yine Gurlar'dan başkası değildir. Türk ve Türkmen'de olduğu gibi, Gur da Gurman olmuştur.

Gurmanç, Gurmanca konuşan demektir. Gurmanç'daki(Ç) eki de Türkçe bir ektir. Kıskanç, utangaç, kıskaç, patlangaç gibi Gurman da Gurmanç olmuştur.

Edip YAVUZ
Emekli Vali-Kürdolog

Tarih Boyunca Türk Kavimleri, E. YAVUZ, ANKARA 1965.

Ortadoğu'nun ve İslâm Âleminin tek lideri olan Türkiye bizim kardeşlerimizin ülkesidir. Biz Türkiye'deki ırkdaşlarımızı da Türk olarak görüyoruz. Bilhassa bu ifademi dikkatle dinleyiniz ve Türk Milletine anlatınız. Bizim Türkiye aleyhinde faaliyette bulunmamız, kafasız olmamız anlamına gelir.

Molla Mustafa Barzani
Irak Kürdistan Demokrat Parti Başkanı

Barzani Dosyası, Hulusi Turgut, İstanbul 1969.

İSTAV

Fiatı : 220 TL.